

ABITURIENTIDE

ERIMU

MBER

NOV 1940

SISU:

<i>Ilmar Varep:</i>	SULAPÄEVAD
<i>Elmar Noorkukk:</i>	SINULE, KEVADESSE SAMMUJA!
<i>Ain Ainsaar:</i>	AVAMEELNE
<i>Eero Viire:</i>	KAKS LÜHIPALA
<i>Imant Rebane:</i>	UUEKS LIITUGEM!
<i>Avo Valdes:</i>	LINNAVARGAD
GÜMNAASIUMI ABITURIENDID	
<i>Karl Maasik:</i>	ABITURIENTIDELE
<i>Eero Aardna:</i>	„VALIK PRANTSUSE ESSEID“
<i>Priit Laurusoo:</i>	JARL HEMMER: „MEES JA TEMA SÜDAMETUNNISTUS“
PROGÜMNAASIUMI ABITURIENDID	
<i>Evald Lall:</i>	HEAD ÖÖD, MAARA!
TEHNIKAKESKKOOLI ABITURIENDID	
REAALKOOLI ABITURIENDID	
TEHNIKUMI ABITURIENDID	
<i>Agu Varimets:</i>	AMEERIKA NOORSOOST
<i>Imant Rebane:</i>	SUIR SÖIT
<i>Rudolf Lepik:</i>	„PEER GYNT“

KROONIKAT ÕPILASRINGI JA OSAKONDADE TEGEVUSEST.
KAAS — MART PORT. ILLUSTRATSIOONID JA KARIKATUURID
— MART PORT, THEODOR PÖDERSOO JA TÕNIS LIIK.

TARTU I GÜMNAASIUMI, I PROGÜMNAASIUMI, I REAALKOOLI,
TEHNIKUMI JA TEHNIKAKESKKOOLI ÕPILASRINGI AJAKIRI

NR. 3

Riigivandusametliku. MAI 1940

VII AASTAKÄIK

Ilmar Varep

N. 36122

sp 6745

Sulapäevad

Lahti jõgedeks kõik teed!

Kulisevad rentslikurgud,

päike voolus kaasa vulab.

Tuli sula! Sula, sula —

lumi kaob!

Kuumi jalu jooksul veed!

Sellest uhast maagi turdub,

ringutab all kõrge taeva,

kuhu kogub valged laevad

tuulerüpp.

Vankrid nagu rauast käod

kumisevad tänavatel

siis, kui hommik lõkvel huuli

üles tõstab päiksekuuli

naerul näo.

Kevad avab kuumad peod

üle sulalõhnus linna.

Juba vargsi poetub valla

väriseva lumekella

pehme suu.

Rõõmuvene lahti seod

külmast ängistusesillast,

heiskad valge naeruplagu!

Süsisilmseks lapseks nagu

jälle saad.

Sinule,

k

Tormad kevadele rüppe,
nooruk uljas, koolipingist.
Hariduse nõiaringist
eluheitlusse teed hüppe,
rinnas kooli lõpumärk.

e

v.

Hõiskav rõõm sul täidab rinda,
põled teo- ja võitlusihas,
tahtest tõmbleb iga lihas
näidata su võimet, hinda.

a

Õnn ja sina, käige koos!

d

e

Mees ei karda formi, äikest,
kui on sihi seadnud juba —
siiski ära oma tuba
tuulde tee, vaid vastu päikest:
ees on tähtis elujärk.

s

s

Ära omi mõtteid pelga
ega paindu teos või meeles:
kuula — kaunis eesti keeles
muistne vaprus sirgab selga.

e

Võit on visaduse voos!

s

Ära ütle: ma ei jaksa —
väetile see sõna kilbiks,
halitsuste algussilbiks.
Kaljut rusikaga raksa:
julguses just peitub võim!

a

m

Kui ka kammitsasse peataks
võimas hoop sind pooli käsi,
ära püüdlema sa väsi,
võitle nii, et veel kord teataks:
vapral' leeki loidab peerg.

m

u

Astu meheks meeste juurde,
mitte tuuslarina aga
vargsi käima selja-taga!
Usu tulevikku suurde,
nagu usub madjar-hõim.

j

a

Töoga kingi eesti soole
farkusraamat uus ning parem,
millesarnast polnud varem —
järjeks Kalevite-loole:
vabadusest laulev veerg!

!

Ain Ainsaar

Avameelne

*Müüd, kui on sireleisse puhkend aiad,
mul süli ala äelmekahle täis
ja päikesega kaelakuti käin!
Mul avasuuli vastu laulvad majad.*

*On südames saand tuhatkordseks kajad
ning iga tuul mu hõlmu kinni jäi!
Mäe, minuski kõik kelts ja lumi läind,
mu jalgu kammitsevad uued rajad!*

*Mind kannab kaasa iga tuuleõõts!
Ma ise — külakiigel luikav lõõts.
Õõik endast avakäsi ära annaks!*

*Taas üle hulga aja olen hell.
Mus heliseks kui hästi valat kell
ja maast on lahti minu rasked kannad.*

KAKS LÜHIPALA

Mets talvel

Päikesekiired kuldavad puude latvu. Mets seisab hõbedases rüüs. Vaak! Vaak! kostab kaugelt nurmelt. On kuulda hõiskeid, naeru ja laule. Taliteedel sõidavad puristades hobused. Töömehed suurtes kasukates on pikali regedel ja ajavad juttu. Norsates traavivad hobused. Mets on müürina kahel pool, harva liugleb mõni lumehelve sõitja näole. Murak! Murak! Ptruu! Ptruu! On kuulda sae kärinat ja kirve hoope. Puud langevad suure mürinaga maha. Hoop hoobi järele lüüakse tüvve, laastud kargavad laiali. Mets kajab.

Lumi sätendab ja särab. Tasa langeb helbeid taevast. Sajab siidpehmet värsket lund.

Minu kodu

Kõrgel kingul kaasiku ääres asub minu väike kodu. All orus voolab jõgi. Seal asub ka veski. Kõik see kokku moodustab Kõrgesaare talu. Elamu on ümbritsetud kõrvalhoonetega, kus askeldavad inimesed. Koer Taks istub aidatrepil ning tervitab iga võorast kurja häälega. Ka Muri oma bassihäälega kurjustab kaasa. Õues talitab väsimatu ema. Väike õde sibab siia ja sinna ning tassib ja kannab üht kui teist. Vanaisa ruttab õuest välja põlde vaatama. Tuul sasib ta hõbedasi juukseid, mis on kui valge pärg tema pea ümber. Sulane August askeldab talli juures.

Alt orust astub mölder veski poole. Lasilapuu juures seisavad hobused ja veskilised sibavad kui sipelgad pesas. Kõikjal töötavad virgad inimesed.

Kaasik kohab vaikselt. On kuulda linnu siristamist ja karjakellade kõlinat. Põllul palava päikese käes töötavad töölisel. Vikatite luiskamise kaja kostub kaugele. See on üksik talu Metsa küla põhjapoolses osas, eraldatud teistest. Maantee lookleb läbi metsa ja pöördub välja suurele teele. Metsa küla koosneb kolmest suurest talust, kus asuvad kauplus, kingsepp ja õmbleja.

Uueks liitugem!

„Rõõm üks käib üle maa: meid oodati ammu!
Uueks liitugem, paremaks, julgemaks tõuks!“

(M. Under.)

V EEDAME viimaseid päevi koduseks muutunud klassiruumides, mis on täis rõõmsat kevadist päikesepaistet. Lauad, mis kannavad meile nii tuttavaid pisimärke, otsegu hingestuvad meie käte all sõpradeks, kellest ei tahaks jäädavalt lahkuda. Ent tunneme, et see kuulub kõik minevikku. Tahame ise oma tahetega ja tugevate kätega vormida iseseisvat elu! Rõõm uue ees haarab rinda. Tahame välja valgesse maailma!

Kuue aasta jooksul oleme tulnud süia majja avatud meelte ja südamega. Oleme kogunud väärtuslikke teadmisi ja oskusi, oleme õppinud tundma ja hindama inimest ning inimsust, vabadust ning õiglust. Oleme olnud astjad, kuhu õpetajad hoolsate tuulajatena teaduse salvede man on kokku kandnud puhtaimat eluvilja. Oleme uuistanud ja polemiseerinud, oleme tahtnud elu näha oma tõekspidamiste isikupärase palge järele kujundatuna. *P a r e m i n i* oleme tahtnud kõike teha. Seda suurem on rõõm, et varsti võime alata oma ideaalide teostamist. Teadkem, et sõnad on suled aegade tormis, meie ülesandeks on teha need elavaks ning püsivaks teoks!

Meie, kes sel kevadel jätame maha kooli, kanname oma hingel nõrgemat või tugevamat uute valupäevade pitselit. Oleme iga päev kogenud aususe olematust, õiguse naeruvääristamist, vabaduse alatut mahatallamist, inimese kui Jumala näo järele loodu ümberhindamist relvaautomaadiks. Meie nooruslikud ideoloogilised käsulauad on mõrastatud. Aga tunneme, et meie peame liituma „paremaks, julgemaks tõuks“, kes usus iseenesesse ja oma rahva püsivasse tulevikku ehitavad oma elu tugevat hoonet. *Uueks liitugem*, uueks elujulgeks põlveks, kes ei lase end kohutada vägivõimust ja raskustest! Meie kodumaa vajab terasmeele ning ausa ja inimliku südamega teoinimesi. Olgem need! Pole raskusi, millest üle ei saadaks. Iga õnnetuski olgu alasiks, millel taome oma õnne! Ja kui oleme kooldumas rõhumiste all, siis meenutagem vana elutundja Axel Munthe sõnu: „Mees on loodud oma risti kandma, selleks on ta saanud tugevad õlad!“

Meie tulekut oodatakse. Mingem julge tööväena vaba Eesti loovasse ellu!

UNNAVARGAD

MÖÖDA jõeäärset heinamaad astus kaks poissi. Nende õlal vetrusid nõtked õngelatid ja ülle olid nad tõmmanud luitunud särigid, mis andsid neile ehtsa kalamehe „vurhvi“, nagu nad ise seletasid. Noorem poiss Aadu kandis ussiskarpi. Kusti kui vanem, enda arvates juba igas suhtes täismees, kandis tühja kalakotti. Mõlemad olid linna poisid, saanud maale vaid mõneks nädalaks suvevaheajal.

„Lähme pisut allapoole, sulane seletas, et seal metsatuka taga olevat paar sügavat hauakohta,“ soovitas Aadu, hingeldades väsitavast käigust pehmel sookamaral.

„Võiks õige proovida jah neid kaugemaid kohti. Siin talude all ei saa kuigi palju. Liiga kavalad on juba,“ venitas Kusti vanamehelikult.

Nüüd liikusid nad edasi piki jõekallast, mööda kõrkjatuttidest ja lepuhmastest.

„Kurat, und!“ hüüatas järsku Kusti, olles silmanud leparoika küljes harki ja selle ümber keritud nõõri, mille ots ulatus kaugele vette.

„Ei tea, kelle oma ta küll peaks olema?“ uudishimutses Aadu, ise teravalt ümbrust silmitsedes. „Näe, seal on veel üks!“ Ja juba jooksis ta sinna poole.

„Kuule, Aadu, peand pisut! Mul oleks sulle... Võtab, mait!“ hüüdis Kusti põnevusega ja vaatas, kuidas hargilt jooksis nõõr vette.

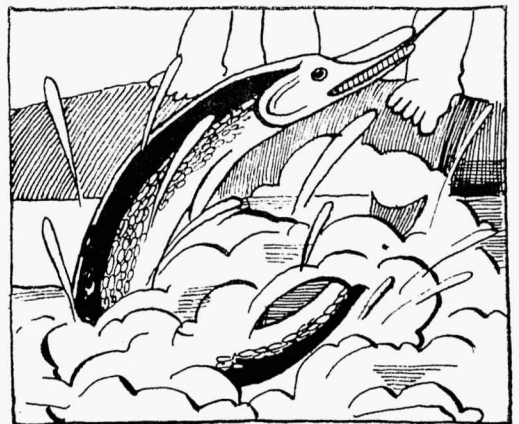
Aadu tuli ettevaatlikult tagasi. Ta süda hakkas imeliselt põksuma, nähes harki roika otsas siia-sinna visklemas.

Kusti piilus ümbrust. Kedagi ei olnud näha.

„Tead, Aadu,“ sosistas siis, „keegi ei näe praegu, võtame kala ära ja paneme unna tagasi. Kui omanik tuleb, arvab ta, et sööt on lahti pääsenud. Mis sa arvad?“

Kuum viirg jooksis üle noorema poisi keha. Ei, ei! See oleks ju vargus! Esimesel hetkel tundus, et ta kunagi sellega nõus ei oleks. Aga Kusti oli vanem ja pealegi Aadu kartis teda — ta võis teda ju kolkida ning samuti keelduda temaga sõbrustamast. Aadu põrnitses üksisilmi unnanõõrile, mis jõnksus vees edasi-tagasi — kas rääkida oma või kaaslaste töökspidamiste poolt või vastu?

„Sa ei julge või?“ päris Kusti. „Mis mees sa oled, kui sedagi kardad! Keegi ei saa ju teada. Und jääb

endisesse olukorda ja me ise teeme putket. Noh, oled nõus?"

Ja Aadu otsustas sõbra kasuks. Ei tahtnud end näidata memmepojana ja noogutas aeglaselt peaga. Südames kipitas küll mingisugune vastumeelus, kuid märgata ta seda ei lasknud.

Kusti haaras otsekohe leparoika ja hakkas sikutama. Oli umbes naelane havi. Lõuad laiali, sabaga tugevasti vett pritsides lähenes ta kaldale. Aadu haaras püügikirg, sundides taganema kõik muu. Süda hakkas tal tugevamini põksuma ja välkuvate silmadega jälgis ta lähenevat kala — rabeleb äkki veel lahti!

Kusti pistis havi kalakotti. Aadu hakkas kerima unnanööri tagasi hargile. Veel mõni hetk ja keegi ei aima midagi.

„No näed, midagi pole aru saada ja kala on meie," lausus Kusti ja heitis võidurõõmsa ja üleoleva pilgu Aadule.

„Tea, mis sellest kõigest veel võib saada?" kartis Aadu endamisi.

Natuke maad edasi oli uus und ja siis jälle ja jälle. Kogu jõekallas näis neid täis olevat.

Siis nägid nad undade omanikku. See oli habetunud vanamees, mõlemaile täiesti tundmatu. Tal oli muljutud kaabulott peas ja seljas ripnesid närused rõivad. Vasak jalg oli tunduvalt lühem paremast ja seetõttu sarnanes ta käik rohkem hüppamisele kui tavalisele astumisele. Õlal kandis vanamees seljakotti ja vöö vahel väikest kirvest.

Poisid möödusid temast üsna kaugelt ja julgesid teda piiluda vaid silmanurgast.

Aadu ei saanud aga lahti ebamugavustundest ja tegi endale etteheitteid, et oli Kustile järele andnud.

Jõgi tegi suure käanaku ja kadus metsa varju. Sealt läks üle jõe ka kitsas purre, millelt poisid olid alati saanud suuri kalu ja mis oli senini nende kaugeimaks kalakohaks. Seekord aga tõttasid nad peatumatult edasi. Lonkav vanamees kadus silmist ja Aadu tuju paranes.

Jõgi voolas siin aeglaselt ja oli sügavam kui ülalpool. Kallas langes järsult vette ja vesi ulatunuks pois-
tel tublisti üle pea.

„Siin võiks proovida," arvas Kusti. „Näib teine üsna maruda kohana!"

Kiiresti harutasid poisid oma õnged lahti, kinnitasid konksu otsa vingerdava liimuka, heitsid õnged vette ja jäid ootama. Istusid vaikselt pool tundi, istusid tunni. Kuid kala ei võtnud. Proovisid läbi kõiksugused kalameeste „kuntsid", sülitasid ussile kolm korda, liigutasid ussi vee sees üles-alla ja tegid muidki vigureid. See aga ei aidanud ning kork seisis vaikselt veepinnal.

„Tead, Aadu, mul on idee!" kähistas äkki Kusti. „Lähme tagasi ja võtame mõne vanamehe undadest endale."

Aadu kokkus esiti. Siis aga tundis mingit kadedust või saagihimu ja nõustus kergesti. Kodus nagunii ei saaks keegi teada ja vanamehele jääks undasid küllalt veel järele. Kiiresti keerutasid nad siis oma õnged kokku. Vanameest ei olnud enam nähagi. Pooljoostes tõttasid nad tagasi mööda jõekallast. Roostene soovesi pritsis kõrgele ja vahete-vahel vajusid nende jalad kuni poole sääreni pehmesse soopinda. Kuid see ei vähendanud nende hoogu. Mida suurem vahe nende ja vanamehe vahele jäi, seda kindlamatena nad end tundsid.

Und leppade vahel! Kusti kahmas latist ja sikutas.

„Havi on otsas," sosistas ta siis. Aadu jälgis teda põnevusega. Järsku lendas unnanöör kergelt kaldale.

„Oh sa tuhat ja tuline! Ära läks!" vandus Kusti.

Aadugi oli pettunud, lõikas aga siis kähku hargi lati küljest lahti ja keris nõõri kokku. Kiskus seljast oma luitunud särgi ja mässis unna ümber.

Kindluse mõttes möödusid poisid paarist unnast ja järgneva sikutas Aadu ise välja. See oli tühi, kuid saak ei tundunudki olulisena. Undade võtmine oli palju põnevam ja erutavam kui ükskõik missugune kalapüük.

Kusti vatras juba üsna julgelt. Plaanitses midagi võrkudest ja mõrdadest ning unistas suurest saagist.

Järgneva unna otsas, mille kiskus kaldale Kusti, rabeles hõbevalge särg. Kusti rõõmutses:

„Kurat võtaks, ma panen selle unna mõne lepapuhma alla oma käe järele. Võib-olla näkkab. Särg elab ju veel hulk aega!”

Koos sumpasid poisid läbi õõtsuva heinamaa suure jõekäänu poole, kus tumerohelised lepapõõsad tähistasid kaldapiiri. Teel avastas Aadu veelgi ühe unna. Hetkeline viivitus, siis kiskus ta selle rahuliku südamega jõest välja. Eriline uhkuse- ja lõbutunne võttis temas maad. Tundis, et oli iseseisev ja sõltumatu vanemate õpetusist.

Vahepeal tuhnis Kusti juba leppade vahel, otsides soodsat kohta unna paigutamiseks.

„Siit ei leia teda nüüd vanapangangi,” lausus ta leppapuhmast välja ronides. „Mis?! Leidsid veel ühe? Noh, maru, peida see ka ja siis teeme sääred. Tea seda vanameest ühti, hakkab kahtlustama ja tuleb järele.”

Aadu piilus võpatudes ringi, kuid midagi kahtlast ei olnud märgata. Rullis lahti oma pluusi ja hakkas unda mässima sellesse.

„Kurradi poisid, miste siin teete?” kajas korraga lähedusest ja mööda ainukest pääseteed jooksis hüpeldes lonkav vanamees, hoides õngelatti väljasirutatult käes. Kusti taipas hädadohtu silmapilkselt ja lipsas paari osava hüppega vanamehe õngelati eest, mida see vihaselt talle järele vibutas. Kaugele ta siiski ei läinud, vaid jäi seisma põõsaste varju.

Aadu süda ähvardas hetkeks lakata töötamast, kuid hakkas siis tuk-

suma kohutava kiirusega. Kuum laine lõi talle näkku ja närviliselt kobasid ta sõrmed särgi voltides, kuhu olid haakunud unnakonksud, mis ei tahtnud kuidagi vabaneda. Maas põlvitades jälgis ta hirmunult lähenevat vanameest, kelle hallikas habe tudises vihahoos.

„Kui katsuks läbi jõe põgeneda?” välgatas läbi Aadu ahastusest segaseks muutunud pea. Kuid kohe heitis ta selle mõtte kõrvale. Ta ei osanud ujuda ja uppumine oleks kindel.

Pisarad tungisid ta silmi. Kes käskis teda ometi kuulata Kusti juttu? Teab, kus see poiss ise nüüd on, jooksis minema ja jättis ta hätta?

„Ah niisugused ongi need linnanoorehärрад — unnavargad!” lausus päralejõudnud vanamees lõõtsutades ja pilkav-vihaselt. „No küll ma juba selle tuju teil ära võtan!”

Vihisedes vetrus nõtkete õngelatt vastu Aadu käsivart. Poiss võpatas.

„Või linnasakstel siis muud teha ei olegi? Ah, kuidas maitseb?” Uuesti ja uuesti vihises latt läbi õhu. „Mitu unda sa võtsid? Noh?” kähistas vihane vanamees õelalt.

„Ma... ma võtsin ka... kaks,” nuuksus lõpeks Aadu. Ta käed rabelsid jälle särgi küljes. Ta mõtted aga

pöördusid järsku koju ja tal hakkas halb iseenda ees... Ja kuhu see Kusti siis kadus? Meelitas rumalus-tele, tulgu ometi appigi!

Viimaks vabanesid unnad särgevoltidest ja Aadu ulatas need vanamehele, kes käratas:

„Kus üks und on?“

„Ma ei tea. Teine poiss peitis ta kuhugile põõsasse,“ lausus Aadu hirmunult.

„Too ta siia! Kurat, rutem... Ei, õnge ei tohi kaasa viia,“ lausus vanamees, kui märkas Aadut kummardumas oma õngelati järele.

Kusti oli jälginud üsna kokkunult juhtunut. Tundis end süüdlasena Aadu ees — tema meelitused ju olidki põhjustanud selle äparduse. Enese-armastus käskis tal ära lipata — oleks kindlam ja õiendagu Aadu ise oma sissekukkumine. Kuid mingi jõud hoidis teda kohal. Võib-olla uudishimu, võib-olla hirm. Ta ei teadnud seda isegi. Ei saanud vaid lahkuda, teades, et sõber oli hädas.

Nüüd ta tuligi. Silmad märjad, käed värisevad.

„Kusti,“ nuuksus ta siis, „tule sinna, ma ei leia und üles ja muidu ei anna ta mu õnge kätte.“

„Tule niisama, teeme sääred! Ütle kodus, et õng varastati ära ja asi tahel!“

Kuid Aadu raputas pead.

„Ei, kui sa aumees oled, siis tule...“

See mõjus. Algul lõi Kusti rinnas küll pisut kõhedaks, kuid siis kogus ta kõik oma julguse kokku ja suundus otsejoones vanamehe poole, kes vahepeäl oli valmistanud kirvega mingi malaka, mida ta nüüd vihaselt käes keerutas.

Aadu kokkus. Kas hakkab sellega peksma? Nii võib ju ära tappa!

„Noh koerapojad, kus siis mu und on? Tuleks ikka politseisse teid viia... Näh, mis kuradit nad seal koolis õpivad...“

Kusti ei kartnud teda enam, vaid käratas julgelt:

„Kui politseiga tuleb tegemist teha, siis las ma vaatan... või siin tullakse lapsi peksma...“ Ja siis õige tasa Aadule, kes hoidus ta selja

taha: „Mine too und säält põõsast välja. Kõige jämedama tüve küljes. Küllap leiad.“

Vanamees oli keeletu. Vaid lõug värises imelikult ja käsi tõusis lõõgiks.

„Kurradi poisinolk, või tema tuleb mind õpetama...“

Kusti vaatas otse vanamehe vihasesse silmadesse. Vanamehe käsi langes ja ta põrnitses arusaamatult pomisedes poissi.

Samal ajal jõudis ka Aadu tagasi lepapuhmast, kust ta tõepoolest oli leidnud unna. Andis selle vanamehele ja korjas kokku oma kalastustarbed. Küljel valutasi veel vanamehe poolt löödud vorbid, kuid ebamäärane koorem ta rinnas hakkas aegamööda tõusma kõrgemale ja ta tundis end järk-järgult vabanevat suurest ärritusest.

Vaikides eemaldusid poisid vanamehest. Hoolimata saabuvast kergendustundest tagus Aadu süda ikka veel tugevasti ja kartlikult poetas ta pilgu selja taha. Vanamees õiendas oma seljakoti õlale ja lonkas minema allapoole piki jõekallast.

„Kui läheb aga tõesti politseisse?“ käis Aadul järsku läbi pea. „Siis tuleb ju kõik välja. Seda ei tohiks juhtuda!“

Midagi kerkis talle kurku ja nagu kiskudes ükshaaval sõnu suust, päris ta Kustilt:

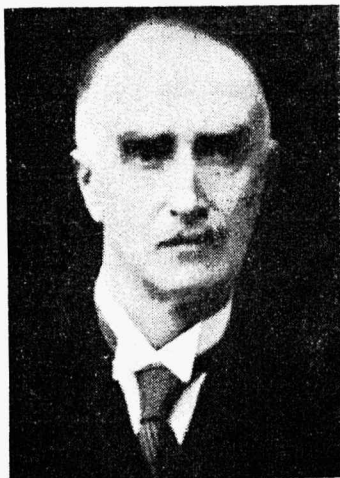
„Kuule... Kusti... ega ta... ometi... politseisse... lähe?“

Kusti märkas ta küsimust vaevalt. Mehaaniliselt raputas ta pead ja seisatus siis äkki. Kõrges kaares lendas püütud havi kaugele jõkke, kus jäi ujuma, kõht ülespidi. Hetkeks kiindus ta pilguga eemalduvale kallale ja pöördus siis Aadu poole:

„Kuule, ega sa mulle väga pahane ei ole? Mina ju olen selles supis peasüüdlane?“

Aadu vaatas kaaslaste silmadesse. Juhtunu ei vaevanud teda enam, tundus vaid mingi kauge ja halva unenäona. Ta sirutas sõnatult oma käe kaaslastele, kes seda samuti vaikides raputas.

„Nüüd aga suplema!“ hüüdis Aadu rõõmsana ja vabana, joostes ise juba madala supelkoha poole, mis kollaselt virvendas kuumas päikeses.

Ed. Vender

H. Eerme

K. Kurvitsast

GÜMNAASIUMI ABITURIENDID

TARTU I GÜMNAASIUMI I LEND stardib ellu 20-liikmelises koosseisus. Niipalju on meid jäänud sõelale koos kuue uustulnukaga 110-päisest põlvpükstes noorteväest, kes kuue aasta eest siin majas hakkas edasi rühkima. Koolipoisikarjääri viimasele astmele jõudes küünib abiturient enese arvates muidugi paljudest kaastest ja elunähtustestki üle vaatama ja koputab kaunis enesekindlalt vateeritud rinnale. „Vanema inimesena“ ollakse õigustatud tasapisi mälestusi heietama ja siis meenuvad kõik need head kui ka rasked hetked, millest varsti vist jääb ainult head järele. Siin on olnud palju tööd, on olnud rõõmu ning ülemeelikusi ja on tehtud ka selliseid tempe, millest lõpuks väikese ebamugava süüdistusega iseene vastu märgati, et jah, õpetajagi on eelkõige ikka inimene. Kuid unustati see sageli, nõuti aina enam ja enam kannatlikkust ning heatahtlikkust. Seda on jätkunud ning selle eest 20 tugevat käepigistust kõigile, kelle saatuseks on olnud anda meile oma parimat.

Erilist tänu pälvib meie vana sõber hallipäine klassijuhataja hr. Ed. Vender, kes lahkus meist ja meie kodumaalt, kaasas paar peotäit kodumaa mulda. Samuti tänu hr. inspektorile, kes klassijuhatajana viimasel aastal on jaganud meile elutarkusi ja kes jääb ikka toreda mehana meile koolipõlve keskseks kujuk.ks.

Järgnevad suleviiped püüavad ununevatele veergudele tõmmata üksikuid karakterjooni nendest, kes varsti suures valukojas hakkavad oma elust meistriteost looma.

HEINO EERME on üks elavamaid ja lõbusamaid inimesi klassis ja oskab veelgi enam naerulust valmistada teistele. Mängib suupilli ja kõige odavamat puhkpilli maailmas, sest juba ainult suuga pasunat imiteerides lööb üle keskmise pritsimeeste-orkestri. Ent veelgi enam võtab ta südamesse tõsiseid sündmusi ja see annab talle õige mehe kaalu. On koolis üldtunnustatud rakenduskunstnikuna plakatite alal, mittetunnustatud aga „lilli“ laekurina, sest selles ametis ta käib närvidele oma alaliste pärimistega: „Kas saab? Miks ei saa? Kunas saab?..“ Muidu ta suur ahnitseja ei ole, „tõsi küll“. Tema huvide mitmekülgusust näitab see, et tunneb eksaktselt neanderthali inimese kolju ehitust ja hingeelu. Ta võib ka darvinismile ja evolutsiooniõpetusele rajada seletuse ning tõestuse sellest, kuidas tema tädi kana „tõega“ haudus välja 16 tibu ja ainult ühe kukekese. Sportlasena korjab esikohti. Perekondlikkude kalduvustega indiviid, sest pruulib koduveini ja harrastab biedermeierlikku mugavust. Elustiililt „makaronist“, sest kui võib-olla saakski kaunis kergesti läbi, siis oskab Männu enese ikkagi kuidagi vahele „šlikerdada“.

KALJO KURVITSAST pidi kunagi saama „maasool“, kuid „tõmbas nime maha“ ning otsustas TIG-i kaudu rühkida arstiteaduskonda või tehnikaulikooli ja sealt edasi mõnele loodavale direktorikohale. On selleks ka küllalt seltskondlik inimene, juhib Maleosakonda ja oskavat sellejuures isegi maletada. Jõulise fassaadiga noormees, kes elust rinnaga läbi murrab. Käib iseenele ja õpetajalegi närvidele sellega, et räägib äärmiselt vähe, aga tema vahemärkused segavat kõige enam tundi. Seletab siis üllatunult ja ärritunult, et ta „ei teinud midagi“, ei püüdnudki teravmeelne olla, kui leitakse, et

Abiturientidele

KOLM LENDU noori lahkub sel kevadel meie ühisest pesast. Nad siirduvad kas otse ellu, tegeliku töö juurde või asuvad kõrgematesse õppeasutistesse ennast ette valmistama tegeliku töö tarvis. Kaks lendu oma suuremas enamuses lendavad küll sammu kõrgemale, jäävad aga meie pesa liikmeteks veel kolmeks aastaks, et ammutada tarvilisi teadmisi ja täiendada seega oma haridust.

Teie noored, kes te lahkute meie perest, olete omandanud vastava hariduse, olete kogunud oma vaimuvara salvedesse tarvilikul määral teadmisi, et rakendada neid edaspidises tegelikus elus ja hakata elama oma iseseisvat elu. Teie tiivad peaksid olema küllalt tugevad, et kanda teid üle igasugustest eluraskustest ja muredest, kui aga ise olete mehised mehed, nii nagu neid vajab elu.

Haridus võimaldab teile lähedamaid elamisvõimalusi, aga haritud inimestele esitatakse ka suuremaid nõudmisi. Haritud inimesena olete kohustatud olema eeskujuks teistele oma eluviisides, toimingutes ja tegevuses. Olgem eeskätt ausad ja õiglased oma mõtetes, ja tegudes. Pidagem meeles, et ka sellel võib õigus olla, kes sinuga alati samal arvamusel ei ole. Maailm näeks palju parem välja, kui inimesed oskaksid ka teiste arvamistest, seisukohtadest ja tõekspidamistest lugu pidada ja pimesi päi ainult oma õigust taga ei nõuaks. Otsekoheus ja ausus on tõsise töömehe tõelised ja parimad voorused. Meil on käes tõsised ajad, ja keegi ei tea ütelda, missuguste raskustega meie veel võime kokku pörgata. Selge, et nende raskuste võitmiseks peame üksmeelselt kõik oma jõu kokku võtma.

Teil on küllaldasel määral elujõudu. Rakendage seda kasulikule tööle oma kalli kodumaa kasuks. Näidake, et teie asjata ei ole haridust omandanud, vaid et teie oskate seda ka kasutada. Meie kodumaa pind vajab töökaid käsi igal alal. Teie käsivartes on rammu, teie vaimuvarasalvedes peaks jätkuma teadmisi küllaldasel määral.

Pidage alati meeles, et elu on alatine liikumine, ainult surm on paigalseismine ja igavene rahu. Seepärast ikka edasi rühkida, mitte kunagi seisma jääda takistuste ees, mis elu võib teile ette veeretada.

Saagem ise paremateks ja rajagem helgemat tulevikku järeltulevatele põlvedele — see on meie elu mõte.

Karl Maasik

Priit Laursoo

J. Laurits

Luuk

ta polnud. Klassi koosolekutel ignoreerib juhatajat ja püüab kõigist üle lobiseda. Maailmavaatelt veendunud oxfordiin. On oma sõprade sõber, kellega koos korraldab kandlemänguõhtuid. Peale selle tegeleb innukalt spordiga. Käesolevalt õppeaastal faktiliselt klassi hääleõiguslik liige, sest pääses oma ligidase ning lihase sugulase ülemvalitsuse alt priiks poisimeheks. Naerab heameelega ja on valmis vempudeks, kuigi säilitab sealjuures vaga näo. Selle läbinähtamatu maski rebib maha ainult tema perfektsemaid omadusi — uudishimu.

PRIIT LAURSOO. Esimeses redaktsioonis sisaldas tema „elulugu“ väikese „võtmise“ tema võõrapärase nime arvel, kuid mehele läks asi südamesse ja ta võttis kähku uue nime, et „ärgu ikka igauks ütleva tulgu“. Kasvult pikapoolne ja juustelt tõmmu musterpoiss, kelle kehahoiakus on midagi sangarlikku. Päritolult mustveelane, kunstnikunimega Lauukotkas, kuigi keeldub kategooriliselt igast avalikust esinemisest, sest tema närvid ei taluvat ovatsioone. Suvatseb siiski mõnikord üldise igavuse peletamiseks imiteerida võimukandjaid ja deklameerida luuletust „Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt“, kui etteütleva juhtub kohal olema.

Klassitööde ajal peab pikki monolooge iseenele aadressil ja on endaga sinasõber. Suhtub elu argipäeva ülitõsiselt ja näib alati kandvat iseene varju oma südames. Mõtiskleb omaette selle kurja ilma imelikkude asjade üle. Maamehelikult kinnine, ent otsekohene ja truu klassiveli. Läheb varsti „liisupoisiks“ ja peale „kroonut“ tehnikaülikooli arhitektuuri õppima, sest pole hea, kui linnukesel on pesa välja peal, tõpral oma urg, aga inimesepojal pole kohta, kuhu oma pea pista.

JOHANNES LAURITS on tubli sportlane, kes kõike „teeb“ endastmõistetava rahu ning kergusega, näol veidi iseloomulikult tagasihoidlik ilme, et ärge pange tähelegi. Võtab mõndagi küsimust liiga tõsiselt, aga kui hoogu satub, siis poetab mokaotsast: „No...“ ja ühe „krõbedama“ ning siis p e a b jagu saama, olgu see siis mis tahes. Kindel iseloom, ei salli pugemist ega koolipoisilikku lehmakauplemist — numbri pärast juba „norima“ ei lähe. Kasvuldas keskmine, hästi treenitud kehaga, päevitusekindlalt blond juustelt ja nahavärvilt. Juhan on äärmiselt heasüdamlik ja seltsimehelik poiss. On alati abivalmis ja kindlasti abivajajast kümme korda õnnetum, kui ta aidata ei saa. Klassis võiks tema pärast kuulda, kuidas kärbes nina nuuskab, aga ometi laulab Juhan mõnikord vana kurja laulu „Ah, kui juba mürgel...“ ja pörutab temperamentelt rusikaga lauale. Ametilt kassameister ja ainuke sedasorti ametimees, kellele inimene loovutaks viimased sendid selle eest, et teda viisakalt „tülitati“. Kavatakse tohtriks õppida, et inimestele nende ihuhädades abiks olla. Selleks ta sobib suurepäraselt nagu Peetrus taevavärvasse.

OLAF LUKK — „Siin ma seisan ja teisiti ma ei või.“ Astub töö ja õiguse eest välja ka siis, kui tal õigust ei ole ja vaidleb sageli, et vaielda. Oma taotlustes ta ei paindu ega murdu, on midagi vahepealset ja see ongi vastasele kõige vihastavam. Kompromissigi katsub ta näidata sellest küljest, mis talle kasulik, kuigi ta pole eriti suur egoist. Oskab lugu pidada teistest ja eelkõige iseenesest. Küllap ta on mõnikord olnud veidi tormakas ja „noores eas“ ta näis olevat ilmses väimustuses iseenesest. Aga nüüd on tas küllalt tõsidust, teistest arusaamist ja vajalikku seltsimehelikkust. Tüüpilisemaid realiste, ikka opositsioonis ning täis kritiseerivat vaimu. Kooli kodukord on talle rotimürk ja ta usub mõnegi kõrge koja olevat liivale ehitatud. Hommikupoolikul korralik koolipoiss, kes vastu paragrahve on oma „sarved maha joosnud“, peale lõunat aga noobel noorherra. Võidak anda eripremia sellele, kes teda õhtupoolikul kohtaks linnas koolimütsis. Spordib mõõdukalt ja austab ilmselt toda vanade roomlaste elureeglit: „Mens sana...“ Väga

seltskondlik inimene ja omab tunnustatud nime parketi-rüütlina. Keskkoolis rääkis isikupärast „murrakut“, kuid nüüd on harilikule kõnekeelele üle läinud. Juhib Humanitaarosakonda, mille tegevus ei vaja ülistavaid kommentaare. Tulevikus lähevad tema juurde need, kes ei tea, „kas on veel rohtu, mis avitaks.“

ARVO EENMAA on ihult ja hingelt eesti mees, mida tõestab ta uus nimi ja seegi, et ta püüdis eestlasliku jonniga vana nime all edasi elada, mispärast pidi hiljuti seadusesilmaga hammas hamba vastu seisma. Voodis lesides tavatseb lahendada „psikoloogilisi“ probleeme ja loeb vahete vahel filosoofilist kirjandust. Soovib teistele „külma verd“, kuid ise ärritub kergesti vähegi komplitseeritud olukorras. Süveneb põhjalikult õppetöösse ja käib käsusõna järele *Carpe diem!* sest tema püsiv päevakava koosneb kahest alast: õppimisest ja tantsust erialalistel kursustel. On seepärast tunnustatud rumbatehnik. Vaikne, kuid mitte klassi elust kõrvalseisev isik. Välimuselt kodu-koolmeisterlik, alistub olukordadele hädaldamata: „Ega ma kedagi ei süüdista, avaldan ainult arvamust!“ Kannab pruuni aluskuube ehk pluusi ja erimustrilist ristlipsu. Sügisel ja kevadel spordib, muidu universaalsete huvidega, sest harrastab innukalt esperantot. Läheb ülikooli medicuseks, et oma huve rahuldada ja ligimestele nende rasketel tundidel abiks olla. Või kui „pöörduv“, hakkab pastoriks. Praegu on ta jõudnud oma otsingutega juba taara usu juurde.

A. Eenmaa.

ARNO KASPER on seltsimees juba veendunud sotsiaaldemokraadina, kuid oleks seda suurepäraselt ka ilma sellela. Kui ta parajasti kedagi ei kritiseeri või ei „sõima“, siis on tal nägu alati nalja täis. Aga norib, mis ta norib, temaga saab ka mehejuttu ajada. Näib, et tema arvates on elu nagu „moodne“ arhitektuur — ikka ehitatakse üle eelarve, kiidetakse fassaadikaid projekte, aga laest langeb varsti krohvilahmakaid ja majavalvavad kaitsevad uksi Kaval-Antsu kombe järele. Sellepärast tõsine patrioot, kes ei salli kõveraid teid ega tagauksi, võib-olla ainult siis, kui saaks mõne kuulutusega päästa „Ili“ majandust. On sellepärast tuntud „pangategelane“ ja praktiline idealist, kes noolib sooje kohti. Kujult mehine, eriti piltidel, ja otsegu loodud ohvitseriks. Algab seda karjääri varsti, kuid hiljem kavatses selle kõrval vahelduse mõttes hakata ülikoolis juurat studeerima. Esitab oma vaateid veendunud ning veenva häälega, žestikuleerib ja ägestub, ja kui asi mahtraks läheb, lõpetab vaidluse: „Ah, mine püüti!“ Isetegevuslane, kes ise palju ei tee. Juhib Loodusteaduste Osakonda kuuleka ametkonna kaudu. Räägitakse, et ta olevat „viimasel ajal“ tantsima hakanud.

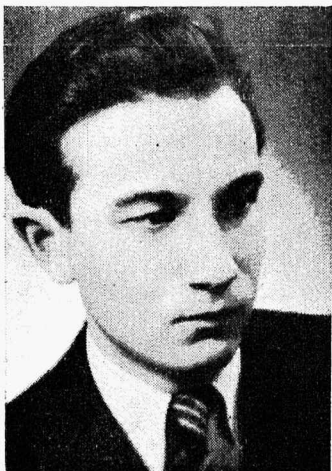

A. Kasper.

ERICH KIRDE, endine pärnakas, on tuntud sellepolest, et ta vaevalt oma vaateid avaldab, aga nendest, millest vaikib, peab kaljukindlalt kinni, puutugu see mõnikord või klassi üksmeelsuse silti. Seetõttu läheb ajalukku paar konflikti klassiga. Vaatab maailma läbi objektiivsete ning neutraalsete sarvraamistatud „okulaaride“, sellest vist tema meelekindlus. Kaunis enesesse sulgunud, kuid tavaliselt lõbusas meeleolus. Vahel ajab päris laia juttu, kui saab hakkama mõne anekdoodiga, siis kinnitab veenvalt: „Ja selle peale abiturientid naersid väga!“ ja organiseerib kohe naerukoori. Üldiselt siiski vaikne ja heasüdamlik klassikaaslane, kelle erialaks on matemaatika. Tema loomupärane andekus lubab eeldada, et vähemalt üks professor tuleb meie lennust kindlasti. Järjekindel töömehes, kellele kiitmine ei meeldi. Eraelus lepib kasinusega, kuid mõnikord kukub siiski prassima ja läheb kinno või teatrisse. Noorim ja lühim klassis, aga kui võimlemise tunnis enese „hõngu“ täis tõmbab, siis on väikese härjavärsi suurune ja näib päris „kohutav“.

Erich Kirde

I. Rebane

E. Ränk

Ed. Nirk

IMANT REBANE. Tõsine mees põlise eesti nimega. Ilmub vahel alles teise või kolmanda tunni alguseks klassi, õndsalik muie muidu tõsises näos, tüürib vaikides oma kohale ja vastab arupärimistele lakooniliselt: „„Iili“ asjust!“ Ja tõesti, Imant toimetab ja talitab „Iili“, turgutab ja nuumab uute ideedega. Hindas varemalt ainult vaimujõudu, kuid sügisel loobus sellest ühekülgsus-est, lastes enesele Õpilasingi esimehe okaskrooni pähe suruda, et moodustada olukorra päästmiseks „rahvuslikku koondusvalitsust“. Nõuab palju eneselt kui ka teistelt, vahel ägestudeski. Kuid apaatsuse korral vihastub ja teeb kõik ise ära, sest „kes on pandud orjama, see orjaku hea meelega“. Vahetundide ajal otsitakse teda asjatult, sest ka Imant ise otsib kedagi, lippab koridoris ümber, puistab läbi õpetajatetoa, okupeerib telefoni jne. Iseloomult varaküpsenud ja kinnine, kuid siiski hea seltsimees. Oma seisukohti naljalt kellelegi ei avalda. „Kiskuda“ on temaga võimatu, sest oma rahuarmastava iseloomuga on ta igasuguste lahkkelide põhimõtteline vastane ja otsib iga hinna eest kompromissi, ka siis, kui see temale enesele peaks kahjulik olema. Vihkab sõda ja kõike „militääri“ ning ei talu mundeid. Kuid saatuse nõök on just see, et ligemal ajal läheb „kroonu peale“, kuuldavasti „linduriks“, et sealgi kõrgusi vallutada. Kergemeelse inimesena siirdub hiljem ülikooli filoloogiat õppima, sest tema huvide skaala haarab kõike „kultuurset ning esteetiliselt nauditavat“. Peale selle harrastab hooegade kaupa bussisõitu. Valgustatumaid päid klassis. Loodab vahel hetkeinspiratsioonile ja „orastele“. Kuigi tema tumedaid lokke tuntakse baretikandjate hulgas, suhtleb tütarlastega ainult *en detail*. Põhjustest vaikib ajalugu. (O. L.)

ERICH RÄNK on juba paar aastat hääleõiguslik kodanik, kelle kohta igal „poisikesel“ pole moraalselt õigust palju ütelda. Käitub oma „kõrgele“ eale vastava väärikuse ning soliidusega. Vaatab klassi elu kuidagi võõrastavalt kaugelt, nagu kuuluks ta hoopis teise generatsiooni. Ometi on tema iseloomus mõnikord märgata „noorpõlve“ ja poissmehelikkuse ülestõusu. Alati mõtlik ja kaalutlev. On enesega väga rahul, kui „kõik on hästi korda läinud.“ Tunneb end vahel häirituna, kui teda püütakse ühisüritustesse kaasa tõmmata ja loobub kindlasti, sest on liiga seotud väljaspool kooli. Tema reaalse maailmavaate põhijooneks on tõde „kuidas külv, nõnda lõikus“, seepärast hoidub hoogtöö printsiipest. Varem elas seiklusrikkamat elu, kuid siis tuli keegi ja nõudis: „Siitsaadik ja mitte enam!“ Hommikul tuleb, lõuna ajal läheb — rohkem temast praegu ei teata. Esimeseks mureks sooja pesakese loomine, millele on rajatud juba tugev alusmüür. Vabariigi armee suureneb ligemal ajal ühe lüheldase veteraani võrra. Kavatsseb hiljem vist metsasaksaks õppida.

EDUARD NIRK. Klassivendi, kes oma tagasihoidlikkuses on taganenud viimasesse pinki ja taganeks veelgi edasi, kui just sein ette ei tuleks. Oli muiste esimene, kes võis omaks nimetada peopesasuurst käekella ja ülendati seetõttu klassi vahimehe ülesandesse. Ka nüüd, mil on juba igal mehel oma vekker uuriketi otsas, kõlab tihti sosinal üle klassi ahastav hüüd: „Vahimees, ons veel ööd?“ Ja siis teatab Eedi näpusemaforiga ajavahemikku päästva kellahelinani. Õpib üpris korralikult, kuid vastab nii õnnetu näo ning hädise häälega, et auga teenitud nelja asemel saab tihti priske „kroonu numbri“. Eedi on diplomeeritud kooli parimaks kergejõustiklaseks, kuid mängib hea eduga ka kõiki palle. Vaba aja võtab treening, millele pühendub kogu hingega. Ärritub kergesti saamatute mängukaaslaste üle ja õnnistab neid standardmeelitusnimega „Pudi“ ning on nüüd ise selle õnnelikuks kandjaks. Omal ajal oli tal konflikt isamaa ilu hoieldes kooli „garnisoniülemaga“, sest ei sallinud, et teda käsutatakse. Libedal parketil eelistab igasuguste üllatuste vältimiseks kindlat partnerit. Läheb majandust õppima.

RUDOLF LEPIK — kaitseliiduohvitser. Runts on tuntud originaalsete lauakõnede pidajana ja oma pingi „teisepoole“ Remeo Varema „südamesõbrana“, sest nende vastastikuste „meelitusnime“ leksikon on võrralt rikas. Runts oskab kõigile meelt mööda olla, kui tal midagi tarvis on, ja teisi enese eest tööle panna, kui ta ise on kusagil peol või magab õiglast und. On üldse tugeva majandusliku vaistuga inimene, kes igasugustest ettevõttest oskab kasu saada ja sealjuures veel kahju-saaja nägu teha. Aja jooksul ta on loonud eeskujuliku raamatupidamise oma sendivõlglastest. Ettenägeliku inimesena arvestades segaseid aegu on ta juba praegu oma kolme tütre jaoks väimehed noorematest klassidest välja valinud. Lõhub õppetööga veerandite lõpul oma närve, aga näitab ka muul ajal ilmselt, et ta ala põhjalikult tunneb, kui vastamas olles õpetaja seletusele vastu ei vaidle, vaid ütleb oma kinnitava „jaah“. Muidu küllalt tõsine töömees mitmel alal. Hoidub poisikeslikest tempudest, püüdes tõsta oma mehisust kaitseliidu paraadidel suurekaliibrilise revolvri kandmisega. On vaimustatud vehklemisest — tümitavad Kämmuga teine- teist, nii et käivad pärast puuhobustena ümber. Kadak- sitke iseloom, kelle vaateid ning tõekspidamisi ei saa deformeerida isegi auruhaamriga. Põhiolemuselt hea- südamluk ja tore kamraad, ainult võtab kõik solvami- sed liialt südamesse. Tõmbab varsti mundri selga, et olla tulevikus muidugi lihtselt — ohvitser.

R. Lepik

AGU UBAKIVI on püüdnud tagajärjetult igasuguste arhailises keeles kirjutatud ukaaside ja tsirkulaaride abil monarhistlikku diktatuuri klassis maksma panna, kuid peab nüüd leppima klassivanema ja klassi „oxfordliiklemise“ kultuurpresidendi tiitliga. On omal käel omandanud põhjaliku historilise erihariduse ja on kõikide ajalooangarite intiimne perekonnasõber, teades ajaloo telgitaguste sündmuste daatumid uue ja vana kalendri järele. Hiilgab eesti keele kirjandis võõr- sõnade tarvitamisega, milliste äraseletamine talle ene- selegi hiljem raskusi valmistab. Koolielus on talle anti- paatne võimlemine ja eriti korvpallimäng, sest ta pole harjunud selle väledusega, mida nõuab palli eest põge- nemine. „Issanda viinamäel“ teeb ainult kibedaid hoog- töid, et päästa haridusepeenral idulehti ajavat küpsus- tunnustist lakkama kippuma umbrohu alt. Iseloomult on Puda heasüdamluk ja veidi pelglik lõukoer, kes mõirgab, aga ei hammusta. Kui on eriti „vormis“, siis ütleb mõnelegi tõtt otse näkku. Eraelus hinnatud selts- konnategelane ja tunnustatud terviselaulja, sest sel alal on tal selja taga pikk praktika. Sööb põhimõtte- liselt ainult täiskõhuga, sest muidu polevat tal isu, ja räägib lauakaaslastele „habemega“ nalju, mille üle ise hääletult naerab, muutudes näost tulipunaseks. Astub priihtahtlikult sõjasulaseks, et käia oma suure venna kõlisevates jälgedes ja kunagi vähemalt ühte puu- jalga välja teenida. Siis kavatseb see puujalaga soldat Alma Materile hakata silmi tegema.

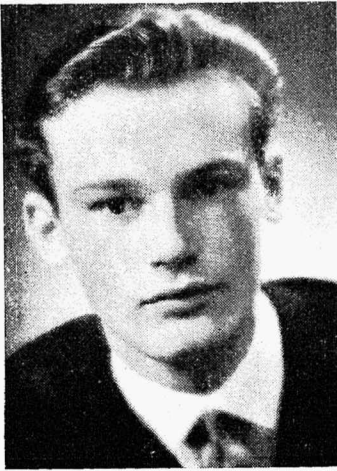

A. Ubakivi

VILLEM TAMMEKIVI peetakse, omavahel öeldud, laiade elukommetega inimeseks, kuigi ta veedab kogu aja kodus nelja seinaga vahel õppetöösse süvenenult. Kasutab vist aega erilise patenteeritud ratsionaalse meetodi järele, sest suudab kõik ära õppida. Hoidub eemale segavatest kõrvalistest ülesannetest ja ilmiikkudest lõbu- dest. Tema raamatute üle kummardunud kuju on silma- rõõmuks õpetajaile ja päästeparveks nendele, kes on parajasti sattunud miinile. Respekterib täiel määral ül- dist elukorraldust ja valitsuslikku korda nii koolis kui laiemas ulatuses ning hoiab klassis oma stiili. Teab küll kõik, mis on raamatutes, kuid omapoolseid kommentaare ei tee ja seisukohti ei avalda, sest kõik niisugune tühi kiis on kurjast. Tõru on võitnud klassi lugupidamise prantsuse keele ilulugemisega, kuigi ta seda kordagi katsetanud ei ole, ja samakeelsete pildilehtede andeka dešifreerijana. Vaikne inimene, ei katsu vihastada, sest sellest ei tuleks nii-kui-nii midagi välja. Aga mõnele krõ- bedale anekdoodile aitab kaasa naerda ja katsub ka ise „pirne“ visata. Tõrust saab tulevikus insener.

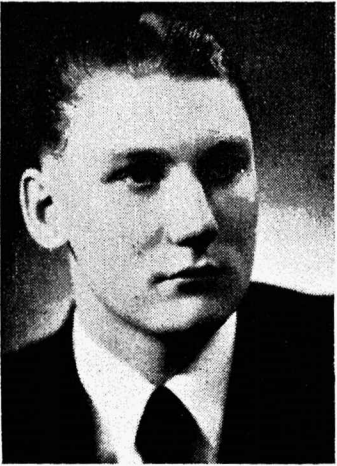

V. Tammekivi

Mart Port.

MART PORTI tunneb isegi tema väike vend, ammuigi siis kõik Tartu koolilapsed ja muu noorrahvas. Mart on kodus igal ajal ja saab oma andekuse tõttu kõigega hakkama mängleva kergusega, nii et võiks elukutse valikul rahulikult proovida vürhvlõhne. Eri-lise tunnustuse on ta pälvinud karikatuurimeistrina, kelle sule alt ei pääse ei õpetajad ega „ristiinimesedki“. „Iil“ kaotab temaga tubli illustreerija ning fotorepor-teri ja Kunstiosakond juhi. Fotomehena „ajas kokku“ ränka raha kaasõppurite kõhnade tengelpungade arvel ja kuuldavasti ehitavat praegu laekunud summadega üheperekonna-elanut. Mammona kõlin võtab tal alati kõrvad kikki ja mees on nagu sula või. Käib põhimõtte järele „aita iseennast“ ja „kui mul lambad rasvas, siis au seda suurem, mida nalginumad on sinu omad.“ Oskab teha igasugust nalja, nüridast kuni teravmeel-suseni. Mees leedu ameeriklasest korvpallituusa kehaga. Paistis silma oma noorusega, kuid viimasel ajal on kosunud nii ihult kui hingelt. Erihuvisid on tal palju: kord tavatses tuttavaid sauna kutsuda („mustust ei salli“), kohvipaksult „tulevikku vaadata“, õpetajatele õlale patsutada jne. Siirdub tehnikaülikooli, et arhitek-tuuris oma ilumeelt ja loomisvõimet avaldada, kuid „siseministeeriumi“ ähvardusel peab vist enne kroonu kulli alla minema „nahka sirgeks tõmbama“.

Osvalt Sibulal

OSVALT SIBULAL on selja taga rängad „proses-sid“ iseenesega, Jumalaga, igasuguste režiimidega ja maailmas valitseva vaimesusega. Ta on katsunud läbi oma neerud ja uue usu ning maailmavaate otsingul loe-tud kirjandusest kogunud enesele üldkehtivaid tõdesid, mille kaudu pääseks kuivi jalu eluvoolusest läbi. Elab rohkem vabalt ja omal käel kui kaaslased, teenides si-sevete vimpli all, sest maailma elu ei suuda kanda üks-nes ideed, pealegi kui need on halvasti rakendatud.

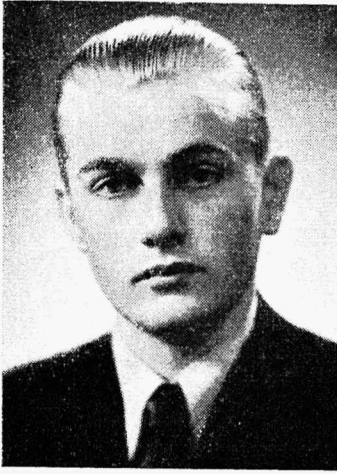
Ossipis on laia meremehelikku ning slaavlikku joont, mis avaldub tema ägedates ning veidi kohtlastena näi-vates polemiseeringutes. Seda siis, kui „taevas on klaar“. Muidu on tema koljatlik kogu otsegu surmaunes, sest mõni väike Taavet hoiab oma märkmiku avatuna III gümn. klassi kohalt. Tahvli ees vastates paugub nagu pikne või on hoopis vait. Tarvitab mõnikord kurje mee-litusi kaaslaste arvel, kuid samas on headus ise. Südam-lik seltsimees, kelles on siiski tõsidust rohkem kui pal-judes teistes. Klassi üritustest palju osa ei võta. Ta kas on neist üle või viibib teenistuskohuste täitmisel. Kooli raskekaliibriline laskekahur, kes tunneb oma ala põhja-likult, ka teoreetiliselt.

Remeo Varema

REMEO VAREMA on teist puhku gümnaasiumis ja käitub mõnikord haridusele vastava üleolevusega. Elurõõmsaim sell klassis, kelle nali ja hea tuju on hapu-taignaks üldises suures anumas. Võiks olla mõtestatud modelliks kuju loomisel „Naer on terviseks“. Raskustega tegeleb ainult niipalju, et neid kergelt maha raputada. Koolipoisi pisimured tema „hinge ei närvööri“. Ütleb imestamis: „Küll on suur konn!“ ja astub üle. Rakendab oma energiat kaalutud määral mitmele alale: püüab õp-pida, on noorkotkas, kaitseliitlane, halastaja Samaaria mees, vehkleja, raadiotelegrafist jne. „Rahvajutu“ järele viitvat vahetundidel väiksemate poiste aega kükikülliga. On heaks mänguseltsiliseks ka oma naabrile Runtsilile. Kisklevad nagu kaks kutsikat suurest rõõmust ja elulus-tist. Aga sõbramehed läbi ja läbi. Hea kaaslane kõigile, sest tal jätkub parajat taipu paljuks. Kuigi ta mõnikord tahumatult „löikab“, ega's seda ometi halva pärast! Ametilt põline klassikirjatoimetaja ja erasekretär.

Vabariigi ohvitseride kaader suureneb tema arvel varsti ühe liikme võrra, kellel peale strateegiliste või-mete on hea kõneoskus. „Rahvusvaheline“ deklamaator.

Joh. Treufeldt

JOHANNES TREUFELDT, Kuressaare seltskonnataus. Suvel kihutab Saaremaal tsikliga ümber, künnab merd ja külastab Liivimaad, et siis sügisel näidata kaastlastele pilte liivi kaunitaridest ja oma kaptenimundrist. Tema erialaks on inglise keel, ent tulevikus kuulutab Issanda ligiolemist, sest tunneb end juba praegu „kutsutud ja seatud“ olevat usu kaitseks välja astuma. Sobib ka selleks, kuna ta on küllalt tugev isiksus uskuma isegi neid seiklusjutte oma „elamustest“, mida ta ise ülirohkesti lendu laseb. Ettevalmistuseks tulevasele kutsetegevusele muutub vähemagi sõnavõtu puhul tüliseks ning pateetiliseks ja laulab „Eesli serenaadi“, millega teenis tormilist aplausi kord avalikkusegi ees. Mõnikord kihvatab temas vanatestamentlik viha, ent üldiselt on ta vagune poiss. Eriti võib ta esmaspäeva hommikuse lõbusa tuju korral petserliku südamlikkusega naabrile kaela langeda. Suurte võimetega kasatšokitantsija. Õpib igal võimalikul juhul, isegi eelmise õppimise väsimusest püstijalu tukkudes. Juhan on paremaid 1500 m jooksjaid koolis ja Saaremaa tuntumaid pikkades maa-des. Harmooniline isiksus, kes arvab, et elu pole naljamäng. Saarlaseks läheb sügisel midugi madruseks, hiljem — ülikooli. Kuid kõige enne võtab koosi täispurjedega abielusadamasse, et oleks ükski varjupaik.

Malev Uibo

MALEV UIBO. Loodusteadlase erihuvidena läheljas poiss Nuustaku mägedest, kes on lindude ning lillede sõber ja samavõrra vaimustatud noortest tütarlastest, kelle juuresolekul püüab võimalikult galantne olla. On rahul kõigega, mässuvaimu temas ei ole, ja kui on, siis lämmatab selle umbrohu ise või kõrgema autoriteedi ähvardav ligiolek. Arvab, et „räägid, mis sa räägid — kes sind, ussikest, kuuleh!“ Ise üheleegi ussikesele kurja ei raatsi teha, kuigi vahel ähvardab mõne kõva sõnaga, aga rohkem moe ja hea tooni pärast. Mõtiskleb mõnikord, silmad unistustest udus, ja hoolitseb oma uhiuute loki eest, mille päritolu pole suudetud veel kindlaks teha. Klassi lemmik, sest juhuslikult päevakorda kerkivad üldkasulikud auametid pakutakse üksmeelselt temale. Tulevikus matkab zooloogina liblikavõrguga suviti kodumaal ja naudib ning imetleb kõike looduslikloomulikult ilusat. Rahuarmastaja inimene, kirjutab aneete kaupa armastusromaane, vajab seetõttu kirjastajat. Kui end kokku võtab, võib ka „üle aisa lüüa“. Pühade ajal sõidab Otepäälle „südameid murdma“ ja tekitab vaikselt provintsilinnas palju ärevust. Hiljem räägib imelugusid ja tema silmad naeravad paljuütlevalt prillide taga.

Uno Veenre

UNO VEENRE on premeeritud „isetegija“ muusikavallas, kel on suur nõrkus suurte pillide vastu: mängib klaverit, kontrabassi, akkordeoni jne. Kõrge brunett kaju, väikest viisi spordihuviline, et keha vormis hoida ja võimlemistunnis teistele puhtkunstilist silmarõõmu pakkuda. Esinduslikem ning soliidsem härra meie klassis. Istub vaatamata oma pikkusele viimases pingis, nii et mahub häda korral väiksemate vellede selja taha. Peaks öieti istuma ees, sest see poleks nii šabloon — seda ta ei salli. Kubu tahaks teha ja näha kõike „kuidagi uut moodi“, kuid kuidas, seda ei tea. Riietuses teeb siiski eksperimente kraenurkadega ja harrastab originaalsusi. Seltskonda armastav inimene kõigi meeldivate omadustega ning vajalikkude eeldustega selles suhtes. Käitumiselt tagasihoidlik. Teeb kõvemalt häält ainult eesti keele tundides üleolevateks vahemärkusteks. Kubu võtab elu keeglimänguna ja balanseerib kuldset keskteel tasakaalu kaotamata. „Diskreetsus on ülim voorus!“ ütleb Uno. Kavatses ülikoolis õppida majandusteadlaseks.

„Valik prantsuse esseid“

Koostanud ja tõlkinud A. Aspel

KÆSOLEV valik on tehtud prantsuse parimate esseistide iseloomustavamaist kirjutist, kusjuures on rõhku pandud eriti sisuliselt püsivama väärtusega esseede esitamisele. Teose eesmärgiks on tutvustada lähemalt ainult klassilisi meistreid. Kui Montaigne ja Pascal on esindatud rohkema arvu esseedega kui näiteks Voltaire, siis sellepärast, et Voltaire on meie lugejaskonnale juba tõlgete varal tuttav.

Kuna esitatud esseistid on elanud õige erinevatel aegadel (Montaigne, esimene valikus, 1533—1592 ja France, viimane, 1844—1924), siis on loomulik, et kirjutised kannavad vastava aja ellusuhtumise pitsereid. Esseede kõrval pakub koostaja lugejaile veel valiku La Rochefoucauld' maksiime, La Bruyère'i pregnantseid karakterpilte, kõnesid (näiteks Robespierre „Mõtete vahendusest“) jne.

Me näeme, et paljud teadlased on saavutanud kuulsuse oma teoste eessõnadega; matemaatik ja füüsik Pascal'i on nimetatud Prantsuse suurimaks lüürikuks. Ta mõttekäik, mis on küll matemaatiline ja raskesti taibatav, sisaldab tihti poeetilist sugestiivsust. Haarav on lugeda Voltaire'i ironiseerivat esseed „Fanatismist“, mis iseloomustab parimini ta kirikuvaenlikkust.

Esitatud on ka Rousseau kuulus Dijoni akadeemia auhinnatöö „Kas teaduste ja kunstide areng on aidanud puhastada kombeid?“ Ta eitab seda, sest teadused ja kunstid võlgnevad oma sünni eest inimese pahedele. Ta õpetus läheb lahku teiste valgustusfilosoofide õpetustest, sest nood peavad inimkonna edu pandiks mõistust, tema aga tunneb, et õnne saladus on ainult südame voorus.

Tuline katoliiklane de Maistre esindab omalaadset suunda. Ta tunnustas paavsti kui Jumala tõelist asemikku, pidas vajalikuks karmi riiklikku korda ja pidas paratamatuks Jumala kättemaksu, sest „kogu inimene pole muud kui haigus“.

Baudelaire on vastand Rousseaule. Loetagu vaid ta „Minkimise kiitus!“

Taine, kes ütles, et inimese kui isiku väärtus oleneb ta rassist, miljööst ja ajamomendist, on püüdnud mõista indiviidi ja arvestada neid tingimusi, mis on aidanud teda kujundada.

Anatole France'i esseid elustab kerge vestetoon, mis muudab neid igati veetlevamaks. Tal on õnnestunud leida abstraktsete tõdede väljenduseks konkreetseid pilte, mis mõjutavad nii mõistust kui ka tundeid.

Selle valiku ilmumine eesti keeles on suure väärtusega sündmus, sest selle põhjal võime tutvuda Euroopa parimate mõtlejate ja kirjanikkude juurdlemiste ja vaidluste tulemustega. Need pisipalad annavad meile palju selgema pildi prantsuse kultuuri arengust kui mingid suurteosed, sest essees kui vabamas kirjandusvormis leiavad talendid endile suurema vabaduse kiisendamatud võimalused mõfisklusiks nii maailmavaateliselt kui ka muus küsimusis.

„Selles raamatus on tallel parimate vaimude essents, nende teadmiste tuum ja nende pikkade valvetundide villi“ (Vauvenargues).

Jarl Hemmer: „Mees ja tema südametunnistus“

KANNATUSED õilistavad. Kannatused on miiliahuks, kus mureneb inimese ekslik väärolemus; jääb järele puhtinimlik vaimse energiaga laetud aine, millest idee vormib uue isiksuse. Inimene on otsinud ikka kannatusi, kui ta on tahtnud „õndsaks“ saada, parem olla.

Ka vaadeldav raamat tegeleb kannatusega. „mis voo gab tulise elemendina meie maakera ümber ning siin-seal tormitseb põletavaks valukeeriseks: kannatusega, mis aegade aos uhkas esimesest üsast ja mis jääb aegade viimse hetkeni.“ nagu ütleb autor.

Raamatu esimeses osas jutustab pastor Strang, hiljem nimega Bro, vanglas kirjutatud päeviku kujul oma noorpõlvest, pattudest, ülemeelikust elust, oma siseheitlusest pastoriks õppimisel, oma järjekordsete langemistest ja taas ülestõusmistest. Kuid ta kinnitab: „Lange mitu korda järjest, ainult ära kahtle, vaid tõuse taas püsti.“

Mõnel künnel leheküljel raamatu keskel on antud haarav pilt Soome iseseisvuse sünnist, ent seda masendavam, lugejatki vapustav on kirjeldus Suomenlinna vangilaagrist. Siin jõuab lõplikult selgusele iseeneses ja Jumalas vangilaagri pastor Bro. Kui vangid ja surmamõistud keelduvad tema jumalaarmust, siis läheb ta vangina vangide hulka, kellenä ta ka lõpuks maha lastakse.

Raamatu iga leheküljel on mõttekas ja psühholoogiliselt pingeline, sündmustik lugejat paeluv, esitusviis jõuline. Näeme siin tavalist inimest, kes ometi on kangeline: hukkaläinud noorukist saab tõeline kristlane, kes on valmis suurimaks ohvriks.

Arno Kasper, kooli loodusteadlaste „vestseisja“, tunneb end alati ja igal pool omus sõiduvees

PROGÜMNAASIUMI ABITURIENDID:

Nikolai Kasumov, Arnold Kiiss, Edgar Leinfeld, klassijuhataja pr. Helmi Ottas, Ants Pildve, Karl Luik, Kalev Pilla, Endel Lest —,

Felix Piir, Harald Kivi, Ants Allik, Vambola Kivi, Kusta Adamson, Leo Lätti, Arnold Prett, Itisko Otsason, Ervin Lind,

Johannes Johanson, Karl Pechter (Pätkel), Theodor Wichmann, Jüri Teder, Heino Kair, Lembit Muda, Heino Russak, Heino Paide .

HEAD ÖÖD, MAARA!

JUBA teist nädalat olen maapaos. Põgenesin linnast, omaste ja tuttavate ringist, sest mind piinasid nende alati ühesugused näod ja surmavalt argipäevased toimingud. Põgenen tuttavate tänavate, kodu ja oma töölaua eest, sest see kõik meenutab mulle halli, magavat talve.

Eile ööbisin lageda taeva all; vaibaks oli suveöö poolhämatus. Sammal, millel pikutasin, oli pehmem veel kui too kahisev õlekott, millel magasin mõni päev tagasi ühes lahkes talus. Eile kiigutasid sookailavarred mulle uinutavaid laule ja täna hommikul ei tahtnud üldse enam ärgata. Sellest on veel praegugi mu pea uimane ja samm nagu kleepub maa külge.

Üleeile öösel kihutati mind koertega ühest talust välja, sest mul polnud matkajate tavalist varustust — rautatud saapaid ja seljakotti. Ma ei olnud sest sugugi üllatatud, et mind peeti vargaks ja hulkuriks. Hulkur ma ju olengi. Mu välimus on päris metsik, olen palja jalu ja riided on tublisti kärisenud ja katki.

Ma hulgun, ma ei matka, ma ei arvesta midagi ette ega tee päevakavu, ma olen andnud enese juhuse hoolde. Juhus viib mu vahel koerte kätte, vahel on juhus süüdi, et saan külapoistekambalt peksta, vahel ei leia ma kustki ulualust. Aga seegi on juhus, kui väsinud kondid saavad sirutuda kahiseval õlekotil.

Täna on väga palav. On veelgi palavam kui eile ja üleile. Juba kaua pole sadanud piiskagi, maapind on palavikuhaige ja ootab asjatult pilvekompressse. Katsun piiluda üles, kissitades silmi ja suud tõmmates irvi, kuid pingutusest hoolimata ei näe ühtki pilve. Siin põletab silmi ja päike tantsleb kui suur virvatuli. Tundub, nagu tuleks ta ise alla põletama, tundub, nagu loobitaks ülalt alla kimpu seotud päikeseodasid, mitte üksikuid kiiri. Neist odadest haavatuna ei viitsi ma enam edasi minna, vaid otsin endale varjulise põõsa.

Kuid pikutades hakkab nälg kehas laulma ja janu haarab mu kõri. Tunnen

nüüd, missugune koorem on mulle keha. Ta on tülikas reisuseltsiline, sest tema läbi tekib pahandusi, ta tikub tallama ja lõhkuma, kurdab väsimust ja viriseb alati näljahädas. Ja lõpuks vangistab ta ka vaimu. Kui saaksin maha jätta selle hädaldava kesta, kui võiksin jätta ta metsa puu najale kui samba ja ise põgeneda! Keha on mu mõtete vangla, ta on kui vai, mille külge on õuekoerana ketti pandud mu soovid ja unistused.

Kõht nuriseb. Midagi söödavat ega joodavat nii lamades küll vist ei leia. Rändan edasi, hakkam viilistama ja unustan nälja. Lähen mööda juba kolmandast talust, kui mind peatab hüüe:

„Hei, vandersell!“

Kas mina? „Jah, mis on?“

See on suur mees, õlgadega, mis kannaksid karjamõisagi muresid. Nägu on kirvetöö, silmad ja nina on juhuslikult silmnäkku paisatud, kuid suu on õigel kohal ja naerab rõõmsat kurgunaeru.

„Tööd tahad?“ küsib minult.

„Mis tööd?“

„Ega ta konti riku. Raske pole, kõlab tüdrukulegi teha, ammu siis veel sulle,“ naerab valgete hammaste rida.

Kui tallu jõuame, leian, et on pühapäev. Murul pikutab paarteist meest, aidatrepil istub neid ka mitu. Toaknad on lahti, sealt kostavad hõiked. Siin on vist mingi pidu. Aga mis pidu siin peetakse, kui on kõige kibedam tööaeg, kui kõikjal mujal võetakse öötunde appi, et heinateoga valmis saada enne kauaoodatud vihma. Ma olin leidnud oma rännakuil talusid, kus polnud ühtki hinge kodus peale kägiseva vanaisa või küürus eide. Teised kõik olid heinal.

Kuid siin on õu täis mehi ja näib olevat pidu. Keset õue on laud ja sellel õllemaat; liiv ümber laua on tüma õllest. Üks mees pöörab kraani ja täidab puukannusid, mida rüüpajatele kannab laiali näljus neitsik. Valge õllevahu nägemine tuletab mulle jälle meelde, et olen janus. Torman laua juurde ja tühjendan kannu, kuid õllel on äädika maitse ega

karasta sugugi. Sellest hoolimata kummutan veel mõne kannu, tundes ikka põletavat valu ja pigistust kõris. Lõpuks ei jõua ma enam juua, hingeldades taarun tühjale vaadile istuma. Kas siin siis pole vett?

Vahepeal silmitsen neiu, kes lippab väledasti ümber õue, jagades vahutavat janujooki. Kuid veel väledamad kui tema on joojate kõrisõlmed. Vandeid sajab kitsapihalisele tüdrukule. Kuhu jäi too Maara? Miks ta, neetud plikatirts, ei rutta, kui meestel janusurmilmade ees? Kas see on korralik teenimine?

Maara lendab liblikana. Palmik on valla pääsenud ja juuksed tikuvad silmadele. Mul hakkab tast kahju ja hõikan:

„Kas vaesele plikale abi ei tule? Lasete tal nii joosta, te laisad härjad!”

Mürisev naer vastab mu sõnadele. Neil kõigil on siin väga valged hambad.

„Eks tule appi! Säh, võta toop ja too!”

Ma ei läheks, vihastan, kuid Maara on nõrkemas ja ma lähen siiski. Jooksen, kolm kannu kummaski käes, ümber õue ja jagan vahutavat marga. Imestan nende janu. Kas nendel põletab samuti sisikonnas kuum rauatükk nagu minulgi? Kas neidki ei kosuta õlu? Rüüpan isegi mõnikord mõne kannu pealt

suutäie ja suurendan üha oma piina. Meeste kehad auravad, särgikaelused on eest lahti, rusked kaelad on kui palgid ja kõrisõlm liigub vasarana üles-alla, pressides rõõgatuid suutäisi makku! Sõõm, poolteist — kann on tühi.

Ankur on ka laual tühi. Tuleb aadast uus tuua. Ma lähen aita ja tassin sealt välja uue vaadi. Avan ta täis lootust, et leian ehk kosutavama joogi, kuid veendun kohe, et seegi pole parem. Nee-lan suutäie kui vaheda mõõga.

Meestest üks osa juba magab, karvaste rindade vabisedes ja kähedeate kõride vilisedes. Nüüd on mul rohkem aega. Leian üles oma töölekutsuja. Küsin talt, mis tööle ta mu palkas.

„Hehehee! Mis tööle? Töö juba käes, aga ikka veel küsid. Teeni rahulikult isandaid ja sa ei jää palgast ilma.”

Nüüd aga küsin, kust saaks vett.

„Jaa, vett, seda meil küll pole. Kaevus oli tilk, kuid see kulus õllevalmistamisel ära, nüüd on porigi kaevupõhjas kuivanud. Joo õlut, seda ju on.”

Ahistus valdab mind. Kas siis tõesti millegiga ei saa ma kustutada seda kahjutuld, mis põleb mu sisemuses.

„Ja, khm, maailmaruum on tõesti, khm, väga suur!”

Lähem Maara juurde. Maara on sale, ilus ja lahke. Ta juuksed on kui linapeod ja ta naeratab nagu õiekarikas. Tal on valged hambad nagu piim, pea-aegu sinaka varjundiga. Aga ta silmad on sügavnised ja nende sügavuses sädelevad päikesesõed; mul hakkab kuum ta vaatest.

Me oleme jooksmisest mõlemad higinised, kui kõik joojad on magama jäänud. Päike ei kiigu enam nii metsikult, aga kari mõirgab laudas. Neid polevat keegi karjamaale lasknud, sest Maaral polnud aega ja meestekarjal tahtmist. Lehmad olid lüpsmata. Nüüd läheb Maara lüpsma, võtab kolmejalgse lüpsijäri ja astub lirisevasse laudasõnnikusse. Ma istun laudapealsele viiva redeli pulgale ja hakkam Maarale kõnelema neist maist, kust olen tulnud. Mõtlen, et Maara pole kunagi seda talu ümbritsevatest metsadest välja saanud, sest ta silmades pole igatsust ega lennatahtmist. Ma räägin Maarale, et teised tema taolised tüdrukud lippavad kerges riides suurte veekogude ääres liival ja ei tea midagi lüpsmisest ega sõnnikust. Räägin talle toredusist, kuid ise olen salahirmul, et Maara võib-olla tahabki minna, seob oma kompsu ja ütleb, et tahab minuga ühes. Tean, et siis kaob Maara minu silmist, sest temasugune häbeneks mind kindlasti laias maailmas, häbeneks mu paljaid jalgu ja katkist särki. Aga siin laudas on Maara mulle väga lähedane, ma vaatlen üksisilmi valge räti sõlme ta lõua all ja ta triibulist seelikut. Maara on lüpsijärjega jõudnud juba lauda tahaotsa. Sealt ei näe ma temast enam midagi, ainult vehkivaid sabasid, pungis veise-silmi ja jahvatavaid suid silman. Siis tuleb Maara piimapangega, kurnab laudaisel ja naeratab. Kas ta üldse kuulis, mis ma rääkisin? Ta pakub mulle kruusi sooja piimaga — kuid see on sama äädikamaitsega õlu, mille piinu veel praegu tunnen kõhus.

Teen viimase rünnaku Maarale, tahan katsuda, kas suudan temas huvi äratada kauguste vastu. Mul on halb, et kõik mu jutt on tuulde läinud.

„Maara, kallid, kas sa tahad näha maailma? Viin su siit kaugemale, üle seitsme maantee ja taha mitme lossi ning linna, sinna, kus mehed ei purjuta

ja kus sul pole tarvis lüpsa. Saad selga siidid ja sametid, kullaga ja pärlidega koorman su sõrmi ja käsivarsi, kaela ümber saad toredaima kee. Tule ja vaata maailma, vaata lahtiste silmadega, näitan sulle lilleaedu ja purskkaevusid, lähme, otsime üles paradiisi, mis on lahti ainult meile.“

Luban Maarale näidata seda, mida pole isegi iialgi näinud, valetan, tahan näha, kas suudan tas äratada vähimatki soovi tulemiseks. Aga tüdruk pühib käsi vastu pihikut ja vastab laulval häälel:

„Siin ongi paradiis. Mujal pole paremat. Siin on mu isakodu, siin pean olema rahul kõigega. Ära püüa mind petta pärlide ja kullaga. Mul on seda kõike küllalt. Tule, näitan sulle.“

Maara haarab mu käe ja viib mu keldrisse. Ta lükkab hapra õlaga lahti rasked rauduksed ja laseb mu sisse. Näen keldri olevat täis kirste ja laekaid, vasknurkadega lõõdud ja maalitud. Rasked tabalukud ripuvad kastide ees. Tüdruk avab ühe kirstu ja pistab käe sisse, siis laseb ta peost kõlinal kirstu tagasi langeda säravaid esemeid, Põrkan sammu tagasi. Toredaimad ehted, sõled, sõrmused, kuldrahad, kalliskivid, kullast ja hõbedast puuslikud smaragdsilmadega ja maokujulised käevõrud, kuningate kroonid ja kuningannade peaehted, printside rikkalikult ilustatud mõõgad ja printsesside elevandiluust lehvikud, rubiinidega ehitud. Eebenipuust kastikesed, mis omakorda täidetud kallihinnaliste ehetega, võlupeeglite ja soovisõrmustega. Ma näen tarkusekivi sametpadjal ja kõigi haiguste arstimit elueliksiiri. Maara avab järjest uusi kirste ja kohvleid, tuues päevavalgele toredamatest toredamaid riideid, peenelt tikitud vaipu ja võid. Näen asju, millest poleks osanud undki näha. Maalitud serviisid väärtuslikust hiina portselanist, aastatuhandeid vanu, ja kristallklaasist anumad, kastikesed ja pudelid täis uimastavaid lõhnu. Näen peekreid joogiga, millest on joobnuks saanud jumalad, näen ambroosiat ja kalleid puuvilju laiadel vaagnatel ja nektarit kõrgetes karikates. See hiilgus ja toredus paneb mu pea ringi käima.

Siis vaatan Maarale ja häbenen kohe oma mõtteid. Näen, et rikkused ei ole neis kastides, vaid et tõelised aarded

Koolinoored luuletamas

on peidus Maaras. Üksnes Maara silmade pärast kadestaksid teda kõik rikkad ja võimsad. Mis on see kilisev-kõlisev rikkus Maara kõrval? Kristall näib tahmaklaasina ta naeratuse kõrval, kuld ja hõbe on kui rooste Maara silmades elava hiilgusega võrreldes.

Jah, Maara, sa oled tõesti rikas!

Aga need jumalatejoogid, kas need mindki karastavad? Kipun vägisi kuldpeekrite ligi, kuigi Maara mind keelab, öeldes, et need joogid elustavat ainult jumalaid, kuna surelikkudele mõjuvat nad närbutavalt. Ma olen kui sõgedust täis ja kummutan ometi ühe neist peekreist. Jook läheb mul kaelast alla kui kuumade helmeste rida ja keerleb lendvana mu ihus. See on kui küünistav rahutus, mis sattus mu sisemusse möllama. Siis korjuvad need helmed kõik mu pealusse, hakates seal paisuma, nii et tunnen nagu lõhkeks mu kolp. Kõrvad kumisevad ja mu hing valgub täis sappi.

„Miks sa piinad mind, Maara? Miks sa ei anna mulle juua, miks sa lased mul kõrvetada oma sisikonda nende mürkidega?“ Siis aga palun ma juba talt pisarsilmil vett. Kuid Maara naeratab kurvalt, raputab pead ja lausub: „Ma olen küll rikas, kuid vett pole mul sulle anda. Minagi kannatan janu, kuid ma olen harjunud sellega. Küllap harjud

ehk sinagi, kui oled kauemat aega siin. Usu, ma tahan sulle vaid head, võin kindida sulle kõik aarded, mis sa näed siin keldris. Võta, kui neil sinu silmis väärtust on. Täida oma taskud ja mine.“

Kas Maara minust tõepoolest võib uskuda seda, et ma vahetaksin ta sinisilmi millegi kõliseva vastu? Kui ma kohe peaksin minema kõigi nende varandustega, murduks mu süda. Mul poleks neid kuhugi panna, puistaksin nad esimesse kraavi, et tunda end jälle vabana. Ei, ma ei taha neid, ma jään parema meelega siia appi Maarale õllekannusid kandma. Mulle aitab teadmisesest, et Maaragi kannatab janu, tunnen peaaegu rõõmugi, et tema tunneb neid-samu piinu. Ma ei taha enam vettki. kannatan janu, sest Maara silmade kuumas tules on nii hea kõrbeda.

Nüüd meenub mulle midagi. „Miks peab Maara isa nüüd kibedal tööajal pidu? Või on siin alati kombeks niisugune pillerkaar?“

Ei, alati see kombeks polevat. Kuid praegu pühitsevat isa terve maailma oma võimu alla langemist. Alles mõni päev tagasi olevat langenud vaenlase viimane kants ja nüüd olevat ta isal ja õukonnal rõõmupäevad. Muidu aga kihaivat töö. Õukondlased rassivat sepikojas ja valmistavat ahelaid.

TARTU TEHNIKA-KESKKOOL

II LEND LÕPETAJAD 1940.

Julian Kaaramaa

Ago Hint

August Rõbovõitra

Evald Illarui

Oskar Jansen

Viktor Tui

Konst. Sirk

Anton Jõgi

Kõnnukhataja
hr. G. Toom

Olev Paabo

Endel Põks

Joh. Kutta

Ferd. Rajala

Joh. Vaher

Olev Saar

Heino Rebase

Rein Nutt

Arvo Vilipson

Evald Lani

Ed. Toomsalu

Endel Karing

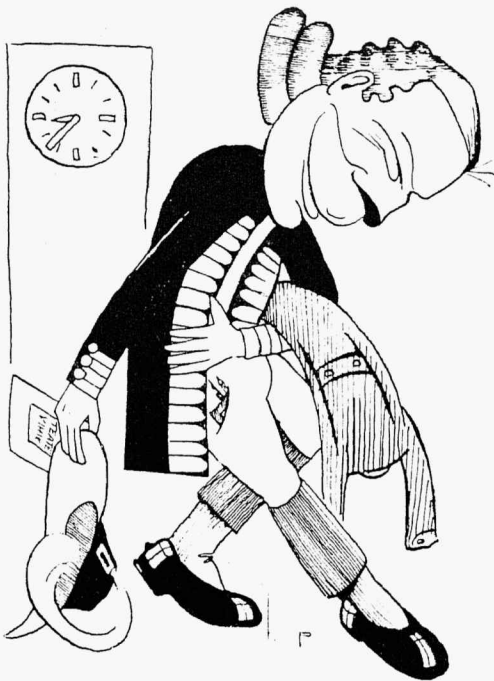
Arnold Lorents

Meich. Uibo

Arnold Rauimo

„Vabandage, ma vist hilinesin veidi...“
 „Tei, Upakivi, olete ülepea siia maailma
 paar sajandit hiljaks jäänud!“

Lähen ühes Maaraga sepikotta. Praegu on tuli kustunud, suurvasarad uinuvad alasi najal, pihid peesitavad läve ees päikeses, aga nurkades on terved hunnikud valmis ahelaid, jämedaid ja peenikesi. Kõik võidetud vaenulise väe kantsid tuli selle ahelaga siduda ja tabalukud kinnitada. Võtmeid neile lukkudele polnud.

Maara on võiduka vürsti tütar ja mina olen vaene hulkur. Mida ootan ma siit? Mis hinnas ma olen vürstitari silmis? Täitun kurbusega ja pöördun Maarast ära. Kuid tema tuleb ja paneb mulle käe õlale, pakub sõprust, nagu meelde tuletades, et meil mõlemail on janu.

Jään tallu. Ümberringi olevad metsad, päike ja Maara silmad vangistavad mu siia.

Pidu kestab ka järgnevatel päevadel. Mulle antakse tore pudelroheline rüü läikivate kätiste ja kuldnoõpidega.

Ma ei suuda mõista, miks vürsti tütar tahab ümmardada neid pahkliste kämmaldega seppi, miks ta ei soovi istuda troonil ja ei lase neil kõigil siin end kummardada. Mina, maanteehulkur, sobin kummardama. Mulle peaaegu meeldib orjata ürisevaid mehi. Tunnen, nagu

oleks mu selgroogu tekkinud vedru, mis mind alati nende ees looka kisub. Hea on vägevaid orjata, ja on õnnis tunne, et oled üks viletsamaid. Hea on end ka siis salata ja alandada, kui sisemuses rabeleb janu. Keel liigub viilina mu suus, sahistab suulaes ja klõbistab hambaid. Mul pole kehas enam tilkagi niiskust, olen kui naksuv ja kägisev käru.

Mu isandad muutuvad järjest nõudlikumaks, aga mu kannatus kasvab, sest kus on uinunud. Lepin kõigega ja talun õndsalt solvamisi. Teen seda Maara pärast, tahan kindlasti rohkem kannatada kui tema. Mulle on sadanud jalahoop, ma olen kukkunud löögist selili saasta, kuid mu roheline rüü saab sellest üha rohkem hiilgust juurde ja mu nõõbid hiilgavad veel rohkem kui enne.

Sel päeval, millal arvan, et kannatus enam tugevamaks ei saa muutuda, tuleb peol lõpp. Jorutavad melied kainenevad ja puristavad järelejäänud õlles pesta endi punsunud põski ja tursunud silmaluseid, sest vett pole. Toon meestele süüa — kalja ja heeringaid. Kali? Võibolla, kuid lõhnab samuti kui äädikas. Söön janu kustutuseks ühe heeringa ja see kosutab tõesti natuke.

Siis läheb lahti töö. Mehed valguvad sepapatta ja tuli süüdatakse. Mina hakan lõõtsa tõmbama. Vasarad tõusevad

„Ei ole absoluutselt oluline!“

vuhinal ja kõmatavad vastu helevalget rauda. Sädemed lendavad mulle näkku ja juustesse, särinal kõrbevad kulmud. Mul on palav. Kõlgun lõõtsapuu küljes, jalad maast lahti, kuid alla ei jõua tõmmata — siis aga hakkab lõõts ise kokku vajuma. Lõpuks liigub ta ise, mina vaid ripun küljes. Sädemevihud seitsmelt alast segunevad ragisevaks ja särisevaks tulemõlluks, suurvasarad löövad takti ja väikesed tilistavad melodoidid tuletantust. Põrgulik kuumus paneb hingeldama, ahmin kuivkuuma õhku, suhu satub sädemeid ja nõge, kuid seal pole nii palju niiskust, et nad kustuksid. Särin, kärin, müdin, tampimine — see on nagu vihtleks hiiglane tuleasemel.

Ukse ees virvendab õhk, seal eemal hüpleb metsaviirg, kuid see on kaugel. Lähedal on tuli, kuivus ja kuumus. Siin tehakse kette. Tehakse juba minugi jaoks. Keegi võtab mu randmeilt, kaelalt ja säärtelt tulise rauaga mõõtu, torgib kuumaks aetud raudsirkliga mu selga ja passib helendavat kiivrit mulle pähe. Liha säriseb, aga mehed naeravad.

Lõpuks on kett valmis. Näen ise ta pikkust, mida on kakskümmend sammu. Mind mässitakse sellesse ja viiakse õue.

Maara on seal. Mehed küsivad: „Kas on hästi tehtud? Kas meeldib võrs-titarile see poiss ja need ketid?“

Nad kõik naeravad.

Maaral on kurvad silmad. Seal on kustunud päikesed, näen sinist virvendust — need on ju allikad.

„Juua!“ kisendan. — —

Pea surutud pange, joon vett, puristan ja pritsin hõõguvasse näkku. Vanaeideke seisab mu kõrval ja imetleb: „No küll on sul ka janu! Terve pange tõmbasid peagu endale sisse. Ei nüüd muud: vinna mulle uus pangetäis välja! Mul endal on kondid haiged, vanainimese asi, ja kaev on sügav.“

Teen nagu tahetakse. Vinnan vee välja ja siis meenub mulle, et mul on ka nälg. Janu on küll kadunud, aga peas tuikab veri ja tunnen enesel olevat palaviku. Päike on endiselt lõunas. Ta ei vangu enam, sest on haaranud kõigi küüntega kinni teavast, rippudes seal kuldämblikuna. Meil on ühiseid saladusi, me oleme kahekesi käinud ühes metsatalus. Ta kutsub mind sinna tagasi, aga ma ei lähe, sest sedagi oli mulle juba palju.

Majasein heidab sammulaiuse varju õuemurule. Ruttan sinna ja toetan selja vastu maakividest müüri. Kividest valgub mulle jälle jõudu ja värskust ihhu ja päikesepistest pole muud järel kui peavalu.

Vanaeit õiendab sahvris ja köögis ja toob mulle midagi süüa, jääb siis minu juurde seisma ja küsib tolle vana küsimuse, et kust minusugune nüüd sattus siia.

„Tuleb teine õue, ei näe mind ega risuhunnikut, vaid rühib sellest läbi, haarab mult käest veepange ja kummatab. Nagu kõrvest oleks teine tulnud. Algul arvasin küll, et ju vist selle mehikese aru on jäänud pika katuse alla, kuid nüüd ei tea midagi ütelda. Kustpoolt mehi sa siis oled ja kust sa tuled?“

Muidu olen alati vastanud niisugusele küsimusele, et tulen maanteelt ja sealt ka olen, aga ma ei taha vana inimesega lõõpida. Sellepärast vastan nii tõsioludele vastavalt kui võimalik:

„Linnas on mul kodu, kuid praegu tulen põrgust.“

Suu on pungil täis võileiba, süda on tulvil tänulikkust, peas pakitseb valu — mis paremat vastust sa oskadki anda? Ma ei valetanud.

„Aa, või põrgust... Jaa, jaa.“ Eideke vaikib, solvub.

Meie vahel ei ole rohkem juttu kui see tänu, mis ma ütlen lahkudes.

Kõnnin kuhugi. Kui kaugel olen juba linnast?

Teadmatus on suurim õndsus: Nau-din seda veel enam kui üksindust. Hea on tunda, et ma ei tea, kus olen, kuhu lähen, mida sünni või kust ulualust leian.

Siis ma ei mõtlegi enam. Tõttlik keha üksnes ruttab edasi, raskelt loogas nagu sirp, pea õlgade vahel, jalad krõnksus. Sirgelt kõndimine on paljude poolt äraproovitud tervislik vahend: sirgelt kõndida, pika sammuga, täie kopsuga hingata, kätega vehkida, rinnaga praginal kõikjalt läbi minna. Ma arendan välja oma stiili: ligineksin loodusele kasvõi põlvili, vingerdades, mulda tuhnides.

Pööran ühte tallu sisse. Kas saab öömaja?

Ma ei mõtle selle üle pikemalt, kas see on mingisugune suur õnn, magada voodis. Vähemalt täna see juhtub.

Maara, head ööd!

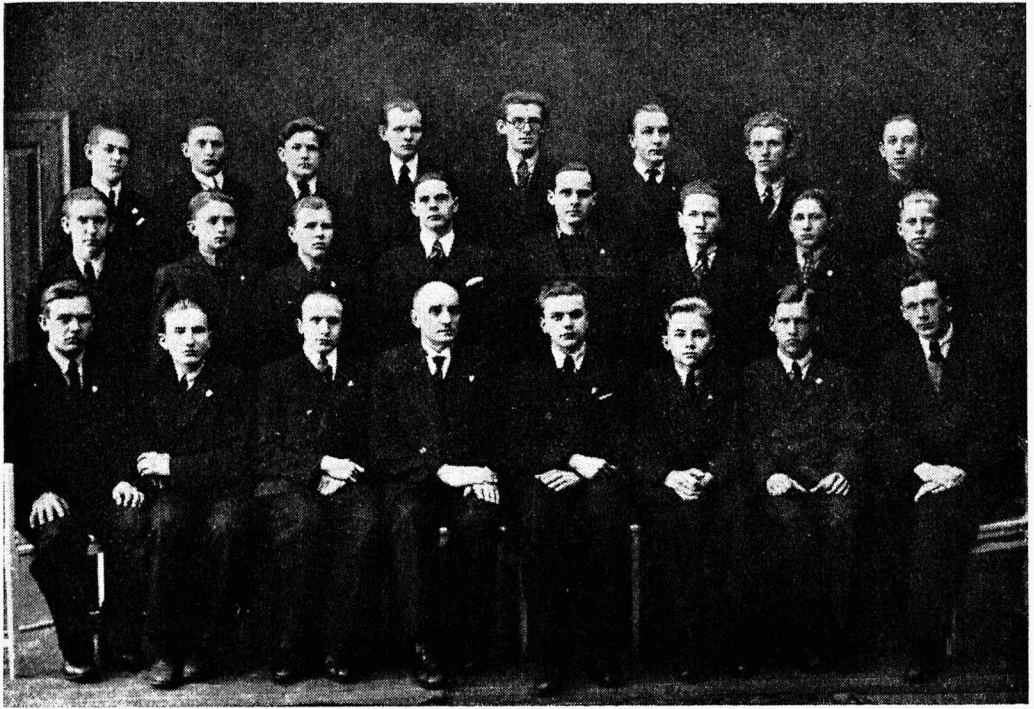
Realkooli IIIa klassi abituriendid :

HARRY KASK, GEORG RAJASAAR, RENÉ VIGEL, KLASSIJUH.
HR. ERIK HAAMER, LEMBIT TUUL, VOLDEMAR SANDER, ALEKSAN-
DER KAAR, HEINO PANK,

HELMUT VEEDLER, KALJO STEIN, JÜRI JAANSOO, ANTS KALA,
UNO ASARI, KUNO ZIRNASK, JOHANNES NAHK, HARRI KARM,
ÜLO ROORAND,

JUHAN AASMÄE, KALJO SINISSAAR, KALJO TALVI, TEODOR
KULASALU, ADOLF ASMAN, FERDINAND KONSEN, VAMBOLA
METSALU, KALJO PEIPSI.

PUUDUVAD: HEINO SAARE JA KARL REBANE.

REAALKOOLI III b KLASSI ABITURIENDID :

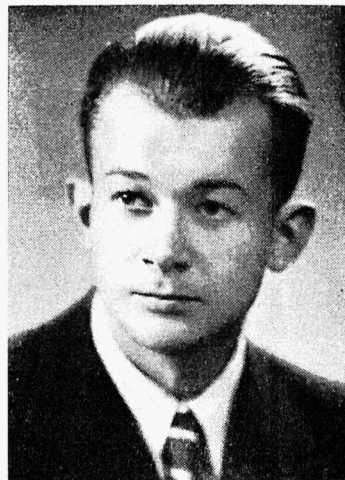
Ülo Luts, Paul Vardja, Arnold
Lukk, klassijuhataja August Reeben,
Ants Ruil, Arno Antsmal, Arce Lau-
tits, Tambala Kimmel,

Kaljo Käämbre, Rein Mark, Ago
Ainelo, Harry Läte, Vello Arak, Aksel
Gavisaar, Johannes Ellamaa, Ülo Värno,

Heldur Laimsaate, Heino Luisk,
Martin Arike, Endel Kurt, Feliks Kuus,
Kalju Vaher, Eduard Jalap, Arnold Laas.

Hugo Ernesaks

Edgar Kakko

TARTU TEHNI- KUMI

ABITURIENDID

Arved Duvin

Ernst Solba

LABORATOORIUMI täidab hele päälöunapäike, mis mitmekordselt peegeldub kappide klaasustel. Lülitustahvli taga tukuvad masinad, mustad saledakerelised alafisvoolugeneraatorid ja ümarajoonelised mootorid. Järsku naksatab päälüliti.

Laksatab käiviti ja urahtades pöörduv käima suur mootor. Vastumeelselt laseb end kaasa vedada must generaator. Varsti põriseb ja rappub terve ruum, rihmajatked plaksuvad vastu rihmarattaid. Lülitustahvli ääres laudadel vahivad mõõteriistade valged sõõrnäod, mõni suur, mõni pisitilluke. Generaatorite vinguva undamise ja mootorite tumeda urina saatel liiguvad sõnakuulelikud osutid üle skaalade, kiiresti, aeglaselt, edasi-tagasi. Hoolsad silmad jälgivad neid, purevad kümendikke skaalakraadidest. Hoolikalt pöörab noormees reostaati, värsedes hüppavad osutid. Põrandal looklevad mitme-sonelised kaablid ja ühendusnöörid. Ohus on tunda kuuma laki kibedat lõhna ja kõrbenud õli haisu. Masina juures sumiseb fiirudelugeja, poiss lükkab käega korduvalt silmle tükki-juuksesalka tagasi...

Nii algab tehniku tööpäev.

Aga lõpp on lähedal... Talvel ja sel viimsel õppeaastal. Nagu halud kallaahjus kaovad päevad, juba kummitavad eksamid ja lõputöö tähtpäev. Lõputöö, lõputöö, kõikjal aina lõputöö. Kes kõneleb neonvalgustusest, kes installeerib, kes ehitab raadioaparaati. Üks otsib lifti jaoks trosse, teise telefoni-keskjaama ei helise kellad.

Arvude varjus — võttis kokku keegi kaasvõitleja elu-olu Tehnikumis. Tõepoolest arvude varjus on möödunud see aeg. Aina arvutada, mõõta ja jälle arvutada. Arvude varju on jäänud muugi: kavatsused kaasa lüüa kooli isetegevuses, püüded arutada eriküsimusi vastavas ringis. Suvedki on olnud täis rühkimist. Kibedad olid esimeste praktikapäevade villid. Kuid nõnda selgus kokkukuuluvus arvude ja tegutsemise vahel. Astume varsti siit kitsast laboratooriumist avaramasse, kus elu proovib meeste tugevust. Kuhu sa ka ei läheks, kõikjal on ees tuttavad tööd ja masinad, nad on alati su sõbrad. Turbiinide suminas kõlab meile töö võimas hümn: töö kiidab tegijat.

AINULT 23 OLI NEID elokrotehnikast huvitatud poisse, kes kogunesid Tartu kolme aasta eest, et teha olevaks vastavatud Tartu Tehnikum. 17 on teinud oma töö lõpuni. Kolm aastat kibedat ettevalmistust on selja taga. Ees ootavad tege-liku töö suured ülesanded. Tehnikule on kõik teed valla. Olgem elavad tehnikud, elavad inimesed, ärgem muutugem oma kutse automaatideks. Ja valitsedes inimkultuuri ohtlikemat ja võimsimat relva — tehnikat — terve mõistuse ja arusaamisega,

näidake, et tehnika viib inimkultuuri edasi. Auks elektrile, meie sulasele ja sõbrale.

Asudes klassi vaatlemisele, meenutagem esiteks oma esimesi klassijuhatajaid insenere E. Bock'i, K. Grimm'i ja V. Põhja, kellele võlgname tänu oma tehnilise mõtlemise süvendamise ja õige suunamise eest. Ja siin see Tehnikumi III klass.

NÕRKVOOLUHARU

KLASSIJUHATAJA INS. HUGO ERNESAKS. Kutselise raadiospetsialistina tegeleb ta ainult nõrkvooluharuga. Tugev vool tunneb teda ainult klassijuhatajana. Kuigi kooli ilmunud alles möödunud sügisel, on ta ülipopulaarseks saanud nii meil kui ka alamaises klassis. Päris noore mehena huvitavad teda klassi asjad rohkem kui õpilasi, missugune asjaolu on andnud põhjust tema käsitlemiseks klassi elu kirjeldavais „oodides.“ Nalja ei põlga ja reageerib tunnis märkuste meeldiva õhetumisega, et seejärel südamest kaasa naerda. Eraelus väga sõbralik ja vastutulelik vanem kaasvõitleja tehnika rindel.

DUVIN, ARVED. Esindab lõunapoolset piirilinna. Sellele hõljuva kõnnakuga kergestisüttivale noorurile näib olevat mõju avaldanud naaberrahva tulisem temperament. Igavatele side-tehnika küsimustele eelistab raadiot ja kõike, mis ühenduses viimasega. Siia kuuluvad ka lööklaulud ja džäss. Viimast püüab nautida ka tasapisi tantsumõõrandal. Erinevuseks võrreldes teistega on, et oskab vahet teha klaveri valgete ja mustade klahvide vahel ja neid õiges järjekorras tarvitada. Muidu tubli seltsimees ja innustunud tehnik.

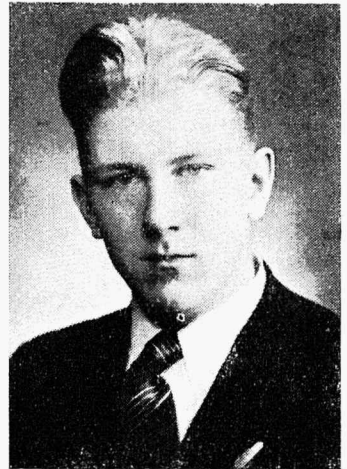
PAHLBERG, PAUL. „Kas sul on väga kiire“, küsitakse temalt tihti. Pauli vaevab alati hirmus ajapuudus ja igavus. Seepärast on ta ka alati relvastatud igavusevastase lektüüriga. Kiirlaskurina ründab juba mõnda aega laskurmeistri tiitlit. Aeg-ajalt võib teda kohata ka valgustatud saales õhetavate põskede ja lokispääde seltsis. Kuna ta õppeedukus midagi ei jäta soovida, siis on vägagi kindel, et selle püüdliku noormehe taotlusi kroonib varsti inseneridiplom.

PREEM, SIEGFRIED. „Fiff“ on kahtlemata palju näinud kuulnud mees. „Fiff“ kirjutab nüüd täielikemaid konspekte, kuna varemalt ainult improviseeris kuuldu järgi. Propageerib tervet vaimu terves kehas ja püüab käia selle järgi. Viimasel ajal on hea eduga näidanud oma oratori võimeid, esinedes klassis sõnavõttudega mitmete üldkasulikkude teemade üle.

SOLBA, ERNST. Harmoonilise kehaehitusega vaba esinemisega noorsand. Võitnud klassi poolehoidu kunstantsude ja steppimisega. Peale selle tegeleb kõigil teistel liikumisega seotud aladel, esijoones komandeeriva isikuna kaitseliidus. Tõmbab ka spordiväljak ja käsipall, ent tehnika vastu võrdlemisi ükskõikne. Esindab täielikemat kogu moodsate tantsude muusika ja laulude alal, mis on kättesaadavad igale soovijale.

TUUL, RUDOLF. Kui Ruts tunnis vastab, siis terve klass lainetab, lauadki vappuvad naerust. Kõik mõisted ja definitsioonid tulevad kuidagi uperpallitades, nagu karguga hüpates, umbropsu. Mitte sellepärast, et Ruts asja ei tunne. Tunneb, aga nii on huvitavam. Sellist boheemlaslikkust taotleb ta teistelgi aladel: oma paruka hooldamises, karikatuuride visandamises ja virtuooslikus parketilihvimises. Vahetundidel tavatseb ette kanda uusimaid šlaagereid oma forsseeritud bassiga nii, et kõrvalolijail kaob kuulmine ja nägemine. Tööd armastab ka teha kuidagi jõnksukaupa, aga edeneb vahel üle ootuste.

URBLA, JULIUS. Tal on kõik vaimuainimesele omistatavad puudused: lahe pea, mida tõestab kolme-aastane priimusepraktika, nõrgavõitu keha ja sallimatus füüsilise liikumise vastu. Möödunud kevadest päale, millal lõppes meil võimlemine, pole Julius tõstnud jalga üle saaliläve. Ja mis võimlemisõpetaja temaga tunnis tegi, oli tõeline inkvisitsioon. Kõik mis hästi keeruline, teeb talle lõbu. Aegajalt valab oma abstraktsioone konstruktsiooniks vasest ja rauast ja kui pea tükib ülekuumenema, jahutab seda teoreetiliste spekulatsioonidega aero- või hüdrodünaamikast. Muudele asjadele seda meest ei jätku.

Paul Pahlberg

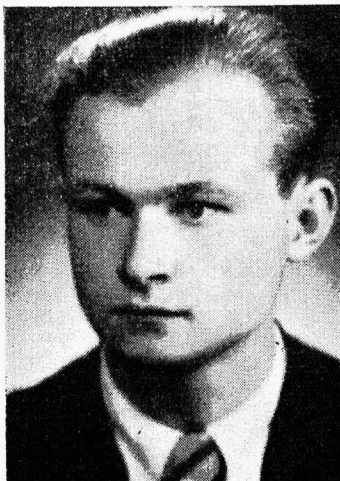
Siegfried Preem

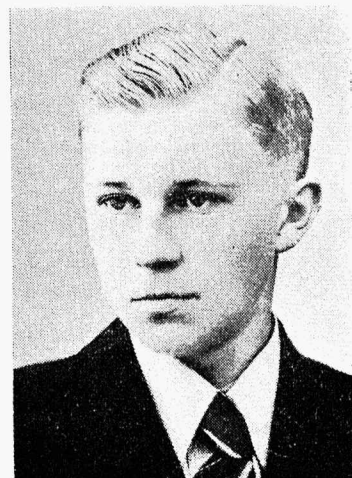
Rudolf Tuul

Konstantin Koort

Harald Eschholz

Jüri Ild

TUGEVVOOLUHARU

ESCHHOLZ, HARALD. Klassi vanim kodanik, aga ägestumiskiirus on suurem kui noorimal. Nii et juhtides tähelepanu tema uhkele põskhabemele ja kõneldes avalikult teistestki temasse puutuvaist tõikadest võib sattuda ohtu saada endale visa vaenlane. Suvel püüab olla hääs kontaktis veega, talvel võib teda kohata vabal ajal uisuteel või suusarajal. Seetõttu juba varakult pruun kui päikel. Oma õpingud sooritab vanemale õppurile vastava soliidse järjekindlusega.

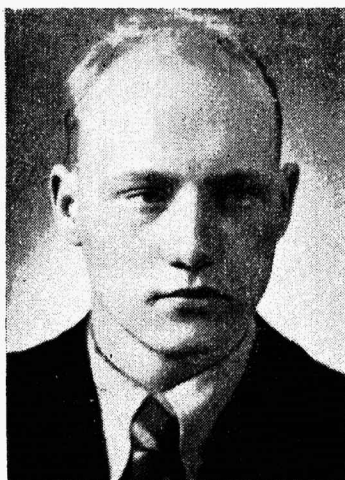
ILD, JÜRI. Kärme rühiga, tip-top noormees, kes on saavutanud tunnustuse hää deklamaatorina. Niisama vabalt esitab katkeid oma vallutusist Pärnus või Kohtlas. Üldse naudib meeleldi seltskondlikku elu ja sellega kaasuvaid hüvesid. Viimasel ajal on hakanud kasutama oma energiat konspektide väljaandmiseks, mida on ilmunud umbes 5000 lehekülge. Füüsilisi harjutusi sooritab tantsupõrandal ja käsipalliga tutvust tihendades. Tulevane insenerikandidaat.

KAARAMAA, OSKAR. Esimene klassis, kes vahetanud oma saksapärase nime eestipärase vastu. Sportlaslik noorur, kes tunneb huvi vaskpilli vastu, kuuludes kõikidesse orkestritesse, mille piirkonnis liigub. Klassis tagasihoidlik seltsimees, kes aga julgelt oma arvamusi esitab. Tuntud põhjaliku tehnikuna, eriti liinide alal. Päevane ajatarvitus on kaunis suur, sest seda kulub ka kahekordseks sõiduks Elva. Kuid see ei takista aegajalt pidusi külastamast.

KAKKO, EDGAR. „Rind ette ja edasi!“ iseloomustab meie põlist klassivanemat. Kõik mis ees, taandub, ja kõik seatud eesmärgid on saavutatavad. Peab oma ainukeseks vaenlaseks „Hamlet’it“, millele eelistab „Technik für Alle“ rahvakirjandust.

Tema pärisosa on tehnika. Teooriast suurt ei pea, see on nii igav ja lõputu värk. Aga ühele väikesele ideele luua käegakatsutav vaste elutuist elementidest, see tõmbab. Ja see vastu saabub peaaegu alati tihti ületades kõrvalseisjate ootused. Tulevikupilt: lennukirool ja inseneritool.

KIHO, ÜLO. Mees, kelle poolt alati on vähemus. Juhib Tehnikaosakonda ja peab korras selle raamatukogu, olles ühtlasi ka üldraamatukogu „saadikuks“. Hoolitseb, et kõigil oleks alati midagi lugeda ja kirjandushuvilisena loeb ka ise agarasti, eriti Nietzsche’i ja Carell’i. Peab ka tänamatut klassi laekuri ametit ja vaevu kaitseb end võlgnikkude „aktiivsuse“ eest. Vaba aja kasutab oma mitmekülgsede huvide rahuldamiseks; uurib Einsteini jt. teooriaid jne. Vaikne ja tõsine, aga energiline blondiin, kes mõnigi kord manitseb kaaslasti nende vempude puhul noomides, nii et kõrvalseisjalgi on häbi. „Lahtisemaid“ päid klassis, kellest saab insener. (R. T.)

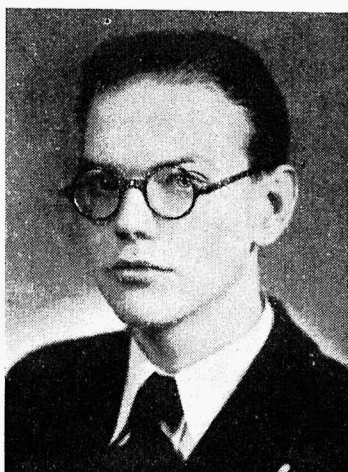
Ülo Kiho

Väino Kolde

Oskar Kaaramaa

Oskar Pardane

Arvid Ratnik

KOLDE, VAINO on laitmatu rõivastuses, kõnes, hoiakus ja käitumises. Ja oma rikkalikke kogemusi ei pea ta vaka all. Muidu nii elurõõmus noormees on aga teadmata põhjusil kaldu nud skeptitsismi. Põhimõttelise suurmaapidajana peab oma südame söödis, et sellest mitte ruutolligi välja rentida. Tehnika on ainult väike osa ta harrastuste suures ringis: enam tegeleb sisearhitektuuriga, mööblivalmistamisega, käib kohvikus, armastab mugavust, loeb parimaid prantsuse stiliste jne.

KOORT, KONSTANTIN on toekas Võru mees. Väike linna loodusega kaunis ligidalt seotud elu on mõjutanud teda nii, et ta põrmugi ei hooli nn. seltskonnast. Sellest tuleb ka, et tal kunagi pole ajapuudust. Nii suure kirjanduseharrastajana jätkub tal ka kõige kibedamal ajal mahti, et visata pilku raamatusse ja muusikasõbrana ei jäta kasutamata ainusiki kättesaadavaist paremat raadiokontserti või vaba õhtut teatris muusikalavastuste jälgimiseks.

PARDANE, OSKAR. Oss on laialdaste huvidega kaasõppur. Huvialad on aga peamiselt väljaspool kooli. Koolis liigub veidi raskel sammul, pilk otsimas ümarate prilliklaaside tagant. Õppeedukus on mitmesugune, olenevalt aastaajast, kuu faasist ja tehtavast tööst. Varemil ajal harrastas hiline mist. Eraajast lööb kaasa paljude üldrahvuslikes üritustes nagu kaitseliit, tuletõrje jne. Nimetada võiks veel ta liikumist pidudel ja saksofonimängimist oma lõbuks.

RATNIK, ARVID. Tõmmu noormees, mistõttu tal on eriline anne võluda kütkestavaid tütarlapsi. Koolis on ta sõbralik seltsimees, täites kolmandat aastat klassi kirjatoimetaja kohuseid. Vahel aga äkki muutub kangekaelseks nagu sõnn, et ei tunne teist äragi. Tunnustatud joonestajana on ta äratanud tähelepanu väljaspool kooli ja ta konspektid on otsitud hääde jooniste tõttu. Videvikutundidel tema poole sattudes võib kuulda südamesse tungivat gitarrimängu. Vabad silmapilgul vedab palli seltsis või suusarajal.

SCHWALBE, HEINRICH. „Nunts“ on kerge ja lõbus nagu elava rütmi kehasus. Erus džäss-orkestrandina jälgendab vahetevahel improviseeritud trüistadel salongorkestrit, milles peaosa täita prügikastist trümmil, ja illustreerib seda vastava neegri lauluga. Kuna kõik paigalseisev läheb igavaks, mis makses eriti tutvuste kohta, siis nende loomisel on heitnud kõrvale vanad viisid ja otsib uemaid, mis võimaldavad väledamat tempot. Koolis käib mingi tundmata seaduse alusel, mis võimaldab rekordiliselt puududa, ilma et töö selle all kannataks.

VILDE, ARNOLD. Kuna ta on pärit suuremast Eesti sisevete-sadamalinnast, on temassegi nakanud venelaste sõnaroohkus. Kui Arnold kergitab õlgu, pigistab ühe silma kinni, siis tead, et tuleb üks juft, mida annab veel tükk aega mäletada. Väike mees, kuid teeb sõprust suure korvpalliga. Pallitunnist tulles demonstreerib ratsionaalset aja kasutamist, seades krae ning lipsu kaela ja saapad jalga alles lektori hoolitsevate pilkude all. Küsimustele töö edukuse üle vastab elmainitud žestiga, lisaks laiutades käsi. Korralik seltsimees.

Heinrich Schwalbe

Arnold Vilde

Mart Port:
„Pesuköögis“

Agu Varimets

Ameerika noorsoost

AMEERIKA on olnud juba ammu põnevate seikluste ja suurte võimaluste maa. Ükskord pidasid indiaanlased sealseil legendikel vihaseid võitlusi pealetungiva valge mehe ja kogu õhtumaa tsivilisatsiooni vastu, kuid nad alistati ja on välja suremas. Valged kolonistid asustasid maa ja löid seal uue kultuuri, mille aluseks on tehnika, lõbustused ja kiirus. *Speed! Speed! Speed!* Seda hinnatakse. Seal asub Hollywood, seal saavutatakse hüüeltulemusi spordi alal ja sealt tulevad uusimad lööklaulud. Seal voolavad suurimad rahasummad käest kätte, seal vulisevad õliallikad.

Ameerika nooredki kõnnivad erilisi radu. Nad otsivad elust vaid lõbu. Ja nii näemegi täistuubitud tantsusaale, lokaale, pidusid, rahvaparke. Neile ei ole midagi kestvut. Elu on nagu filmilint, mis jookseb kiiresti läbi masina. Tulevik on tundmatu, see peitub filmirulli ühes otsas. Kuid ka minevik

kihutab pimedusse. On ainult heledalt valgustatud tänapäev. On üks moment, ja seda tuleb kasutada. Kirevaim tuledemäng virvendab rahvapidudel. Karusellid, kuristikku kihutavad rongid, välkuvad valgusreklaamid — kuskil pole midagi paigalseisvat. Puhkus seisab siin vaid unustamises ja unustataksegi põhjalikult. Sukeldutakse hetkeks odavatesse lõbustustesse.

Tutvused on silmapilguks. Sõber ollakse esimesest kohtumise hetkest alates, kuid tutvus lõpeb tihtiigi koos seljapööramisega.

USA noorus ei muretse kunagi, ta ei kurvastu, ta ainult naerab, naerab nii, nagu teevad seda kõik ameeriklased, kelledest klassikaliseks on kujunenud president Roosevelt'i naer. *Keep smiling, everybody!*

Alatasa püüab noorus millegi uue ja erutava poole. Igal nädalal tulevad isegi uued löökpalad tantsumuusikas. Vingudes ja kriisates mängivad neid tuhanded džäss-orkestrid ja noorte jalad liiguvad kiirsammul rütmiliselt kajavate helide saatel. Muusika viis vaheldub, kuid rütm püsib. Kiiremini, kiiremini, kiiremini — ta-ta-ta-ta — neli lööki sekundis. Fox-trott kajastab selgesti tänapäeva püüdlusi ja tõekspidamisi ning ameeriklastele see meeldib, on meeldinud algusest, s. o. Maailmasõja lõpupäevist alates. Sõjakoledest segipaisatud närvid vajasid narkoosi ja unustust. Pariisi öölokaalides leiutati ulguv ja trampiv džäss-muusika. Ameerika vajab seda ka tänapäeval. Tuleb korraldada närvisüsteemi, mis seisab katastroofi piiril. On mõistetäv siis ka vaimsete huvide vähesus. Iga sekund on kallis. Kõikjal on püüd maksimaalse järele.

Kaks korda on toimunud ameerika noorsoos järske murranguid. Esimene kord oli see pärast Maailmasõda, kui pinge järsku lõdvenes. Keeluseadus püüdis asjatult takistada alkoholitarmitamist — seda joodi rohkem kui kunagi varem. Tekkis igasuguseid prohvelteid, kes andsid välja moodsate noorte „usutunnistusi“ ja korraldasid noorsoo revolutsiooni vana moraali vastu. Propageeriti sõprusabielu ning nõuti vabadusi, mida noored ei osanud kasutada. Tulemused olid halvad. Veelgi halvemaks läks olukord koos teise murranguga — keeluseaduse kaotamisega. Noored ei tundnud alkoholiga seoses olevaid pahesid, nad kuulsid küll aga keeluseaduse halbade külgedest ja kui vabamüügi saabumise puhul ilmusid kõikjale suured alkoholiärirde reklaamplakadid, siis tormasid kõik õhinal uue vabaduse nautimisele.

Parandamiskatsed on osutunud asjatuiks. Noorus on Ameerikas iseseisvunud ega hooli kuigi palju vanemaist isikuist. Ta ei anna aru kellelegi oma käikudest ja tutvustest — need on tema eraasjad ega puutu teistesse.

Esimese kasvatuse saavad USA suurlinnade lapsed tänaval. Nad õpivad tooma ära oma mänguasju kihutavate autode vahelt ja nende kopsud harjuvad bensiinaurudega. Haljasvõid pole ja spordiplatsidki asuvad linna keskusest eemal. Kaugel loodusest suriseb linna masinavärk.

Koolides antakse noortele üldteadmisi ainult kontsentreeritud kujul, ning siis pööratakse nende tähelepanu mõne spetsiaalala arendamisele. Ei ole aga kuigi palju kasu sellest spetsialiseerumisest. Suurte võimaluste maa ei suuda anda enam küllaldaselt tööd oma poegadele ja tütardele. Tervelt kuendikule ameerika noortest ei avane võimalusi töötamiseks. Tulemuseks on suur kuritegevus, enamik roimareid kuulub noorte hulka (alla 25 aasta).

New-York'is asub vist küll maailma suurim rahvaraamatukogu 3 miljoni köitega, kuid raamatute hulk ei tähenda veel kultuuri kõrgust. Ja müüdi — ameerika noorus loeb kirjandust ja seda isegi väga palju, kuid — kuu aega seisnud raamat on temale juba moest läinud. Hiigelmasinad trükkivad vahetpidamata uusi ja uusi. Raamat on hooajakaup. Neid unustatakse samasuguse kergusega, kui Pariisis unustatakse moode.

Ameeriklase põhimõtted ei luba midagi raskepärast ja mõtlemapanevat. Vabadus ja õnnepüüdlus on seal noorsoo ideaalideks.

Aga nüüd pörkame paradoksi vastu — ameerika noored näivad olevat väga usklikud ja nad käivad selle tõenduseks ka tihti kirikus. Kuid kirikuga ühe katuse all asub ka tantsusaal ja jumlateenistusele järgneb samas üldine tantsukeerutus moodsaimate löökpalade saatel.

Ameerika motiive

Ja siis autosõit! Suurima rõõmuga kirjeldavad nad kihutamisi, mille juures ületati seaduses lubatud normid ja suudeti sisse vedada sõidukiirust kontrollivaid politseinikke.

Ameerika tütarlapsed otse ägavad värvi- ja puudrikorra all. Ärgem imestagem — ka maa päriselanikud indiaanlased harrastasid värvimist.

Suurima rahuga ütleb sealne nooruk: „Siin on inimesi ja neegreid.“ Inimesed on valgenahalised. Neegrid, noh, need kuuluvad kuhugi madalasse klassi. Nad on vahel kasulikud spordivõistlustel, kuid üldiselt neist ei hoolita.

Ja nüüd siis sport. Järjest toovad ajalehed teateid jänkide hiigelsaavutustest. Aga see on täiesti loomulik. Veidigi võimeline nooruk võetakse kohe vilunud treenerite hoole alla ja nüüd on ta elu peaaegu nagu kloostriis. Talle dikteeritakse ette kõik liigutused ja toidud. Temalt ei nõuta midagi muud kui ainult suurtagajärgi ja — loomulikult need tulevad. Kergejõustik, mille saavutustest on kõige rohkem kuulda, ei ole USA-s õieti üldse rahvasport. Palju populaarsem on seal rugby ja poks. Neis avaldub suurimal määral võistluse moment, kuid samal ajal on nad ka kõige verisemad ja meie mõiste järele kohutavamad. Rugby reeglid lubavad ja isegi nõuavad vastase takistamist kehalise jõu abil. Nii juhtub sageli, et võistlus kujuneb kuni neljatunniliseks kakkuseks 22 polsterdatud hiiglaselise (väikesed mehed ei suuda üldse korralikult võistelda) vahel. Hoopide kohta ja tugevust ei valita. Tribüünidel istub sellest vaimustatud publik, ja statistika räägib sadadesse ulatuvatest surmajuhtumistest aasta jooksul. Poksivõistlustel mõiratakse ja trambitakse seda enam, mida rohkem voolab verd. Võib-olla on see spordivaimustus siiski parimaks nähtuseks ameerika noorsoo juures. Ta hoiab inimesi teatava määran tagasi palju halvemaist pahedest, kuigi ei anna neile uut kultuuri.

Ameerika nooruk aga aplodeerib ainult võitjale. Ta ei tunne absoluutselt mingisugust huvi kaotaja vastu. Kes ei suuda vastu pidada eluvõitluses, see häähub. Ameerika ei muretse järelkasvu eest. Kui tal tuleb nappus inimestest (esialgu näib neid küll olevat üleliia), tarvitseb ta ainult avada oma väravad ja sisserändajate hulk voolab sinna kõikjalt.

Ameerikas valitseb Kauka-Jumal. Kõike hinnatakse dollarite järele, nooredki räägivad dollareist. USA noorus on äärmiselt materialistlik nagu vanem põlvkond. Sensatsioon ja väline tsivilisatsioon varjab kõik muu. Ideevõitlused on neile võõrad, sest ihatavat on siin peamiselt majanduslik karjäär — dollarid.

Imant Rebane

Suur sõit

MARDUSE tänava poistel oli suureks lõbuks sõit maameeste töövankritel. Hommikuti vara enne valget või koidu hakul tulid talurid, tape- tapetud sead vankripäras palakate all, ainult roosad sõrad riide alt väljas õieli vastu taevast. Vähe hiljem tulid turulised, võivitsikud, singid või kartulikotid vankris ja suur munakorv perenaise süles. Ning lõuna paiku pöördusid vankrid Marduse tänava kaudu laiale maanteele ja hobuste nõotamisi kajas üle plankude räpastesse hoovidesse. Siis kukkus siin-seal kägisev ning hingetu värv ristseliti lahti ja väikesi jalgu suurtes kotades plagises järele põrisevale vankrile. Kõhnad pesemata sõrmed konksusid päralaua külge, jalg leidis pikkpuu tagaotsa ja poiss vinnas enese üles munakail tärisevasse vankrisse. Mõni taat urahtas häiritult, mõni nähvas üle öla piitsaga, mõni ürikes oma laulujoru edasi, pakkus katkenud paberist saia või pool- sulanud kompvekke ning kutsus väimees- pojaks.

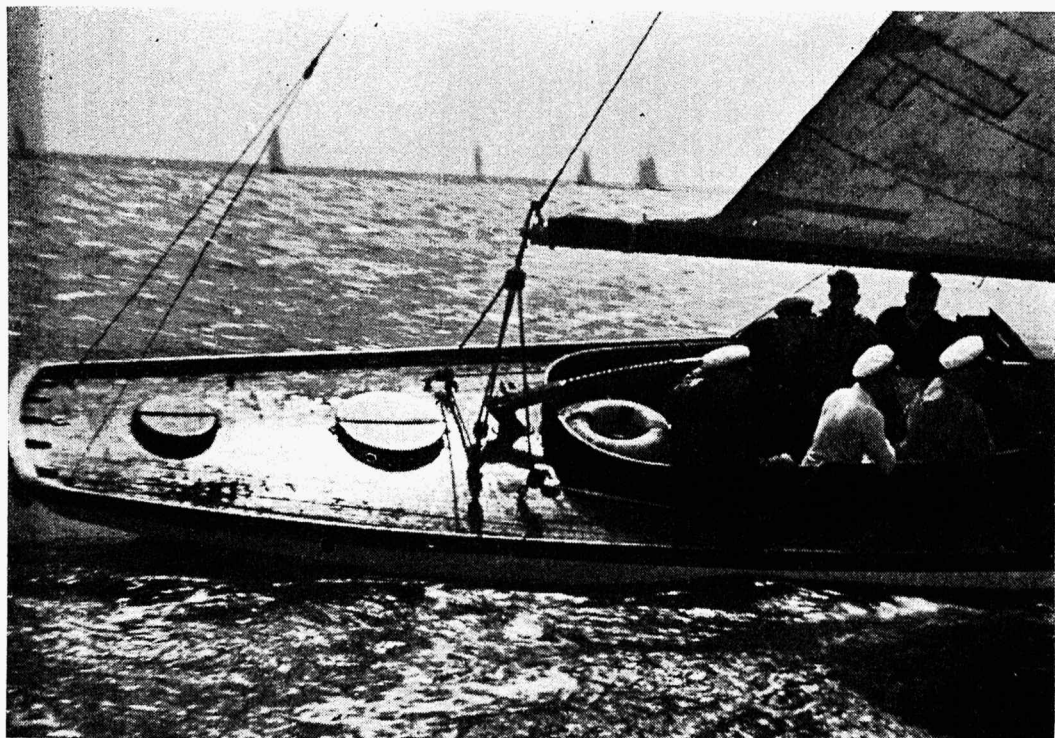
Nii sõideti tavaliselt kaugeima kün- kani, mis paistis Marduse tänava madalate majadeni. Sääli hüpati vankrilt ja sooviti head teed või poetuti hoopis vaikselt varga viisi maha ja hakati koju kõmpima.

Mikk oli ainuke, kes ei sõitnud, ei kordagi. Tema istus talviti toas, külma- kartlik küür vastu kõhukat ahju, kõhnad

sääred kaetud tekiga ja silitas kassi, kes nurrus enese varsti uniseks ning uinus. Oli kass ärkvel, siis võisid nad pooli päevi vahtida teineteise hallidesse silmadesse. Aken rohtus siis jäälilledesse otsegu ula- tunuksid hanged räästani. Siis kadus maa- ilm kuhugi kaugele. Hall külmasusi oli ainuke võõras, kes õhtuti koos emaga tarre puges ja ahjus hõõgivate süte ku- mas suri. Vahel oli aga tare külm, leib kuivanud ja pisku ning ema torises ja tema näo teravad jooned olid kibedat tuska täis. Siis oli Mikul hirm ning paha ja ta suured silmad püüdisid vargsi ema.

Nüüd oli kevad. Päike oli lõiganud jääkae maja kõõrdivajunud silmalt. Hoo- vid olid sulanud räpaseks, saasta ja ve- delat lumelasu oli aia äärtel, tänavatel voolas sogane vesi ja keskpäeva kuumad peod soojendasid majakülgi. Küürakas Mikk läks kassiga tänavale, toetus vastu laternaposti ja kuulas vankrite põra ning tänavate kuminat. Suitsukoonlaid, pilvi ja sinendust oli üle linna. Poisse ja tüd- rukuid rābaldunud riideis mängis soliseva rentsli ääres.

Mikku narriti, pilgati nahkhiireks ning kõõgardiks ja Mikul oli väga paha. Oleks tahtnud vahel surra või kiviks muutuda, nii halb oli olla väike ning mannetu. Kive ja kaikaid sadas kassile ülemealikus tuhi- nas. Ning siis komberdas Mikk tagasi

majja, surus kassi vastu oma murdunud kullirinda ja pigistas südame väikeseks ning kivikõvaks. Tema hallid silmad olid süsimustad.

Ühel hommikupoolikul, kui maa jumestus rohekaks ning tänavad olid kuivad suviseks tolmamiseks, söandas Mikk paotada raske värava ja minna tänavale. Päike oli soe ja tuli otsegu kass sülle ning pugese ligi. Silmad olid hellad suurest tormitsevast valgusest. Siis tuli vanker munakail lõnksudes ja kühmas maamees päris pottsepp Mugurat. Mikk ei saanud sõna suust, ta oli õieti vähe rääkinud inimestega ja keel vormis sõnu raskelt ning kobades. Ta süda tagus ärevast hirmust ja silmi polnud kuhugi pöörata. Aga Mugur elas samas osmikus, kus Mikk ja tema emagi, ning lõpuks sai poiss selle mehele välja kogelda. Mees sidus hobuse laternaposti, käis sees ja istus jälle vankrisse. Tahtis juba ära sõita, aga jäi üksisilmi kүүrakat poissi vahtima.

Naeratas oma tüükais lõuaga ja küsis: „Sõita tahad?“

Mikk kohkus. Sõita, tema?! Ta oli juba põgenemas, aga suur soov pigistas südame krampi. Ilma vastust ootamata aitas mees poisi vankrisse. Tegi piitsaga lustaka kaare ja rattad logisid üle kivide.

Majad läksid tagurpidi mööda, aiad ning põllud tulid vastu, maa avarus hüvakule ja kurale. Org ja metsad hoidsid hõlmad lahti. Kõrgel laulis lõoke ja päike tuli alla, istus vankripuule ning sõitis kaasa.

Mikk ei tundnud midagi. Ta ainult sõitis, sõitis! Hobune traavis kruusal ja leide seljatripp lõksus sammude taktis. Mikk sõitis, aina sõitis.

Talud tulid vastu ja imestasid. Tundmatu taat sõitis külavaheteel, naeratas ja ja küllap, jah kindlasti, uudistas: „Vaatan'd Mikku!“

Õled olid pehmed. Vanker rappus ja ihu hakkas sellest mõnusasti sügelema. Kүүrakas Mikk sõitis, aga Miku hing oli sirgunud ja lendas, nii et silmis lõi kirjuks!...

Siis ta seisis äkki künkala metsa ääres. Vanker sõitis edasi üle mäe. Siis meenus, et talumes oli ütelnud:

„Nüüd, poja, mine tagasi!“ ja oli ta samas üle vankriääre alla tõstnud ja hobuse jälle käigule nõotanud. Miku jalad puudutasid jälle maad. Ta ei sõitnud, ei lennanud. Tiivad olid äkki murtud.

Ruhmiku täis mängukanne oli üle oru — see oli linn mustava tänavasuuga.

Mikk ukerdas alla mööda kruusasteed. Tagasi Marduse tänavasse.

Rudolf Lepik

„Peer Gynt“

„Kui sa ei jõua, antakse sulle andeks; aga mitte, kui sa ei taha.“

NEEDED Henrik Ibseni sõnad on vastavad tema suure dramaatilise poemi „Peer Gynti“ lõpplahendusele. Pärast pikki ning mõttetuid rännakuid, ekslemisi maailmas ja iseenesest, pärast saatustlikke „ringikäimisi“ Suure Kõvera soovitusel, kes on kõige ara, orjaliku ja libeda kehastuseks inimeses, jõuab kulupäine Peer kahetsedes tagasi koju armastuses ootava Solveigi juurde, kus sureb tema andestavate käte vahel. Solveig on puhtuse, õrnuse, helluse ja headuse kauniks sümboliks, Peeri lunastab lõpuks tema armastus.

„Peer Gynt“ on fantastilistes seikluspillides antud isiksuse kujunemise draama, mis täis sisemist võllust, eksimusi ja enesetööstust. Peer Gynt on puhtinimlik kaju: hoopleja, luiskaja, püsimatu, ent samas fanaatiliselt võttsüü ja võitleja võrdkaju, kes trotsib Suure Kõvera käsku: „Küü ringi!“ ja oma uljusele lootes püüab elust otse läbi murda. Samasugust iseseisvust näitab ka tema juhtlause: olgu sulle enesest küllalt!

Peer Gyntis on palju lahtimõtestamist vajavat: trollid on inimeste ihade ja kirgede kehastuseks jne. „Peer Gynt“ ka norra rahva nõrkuste ning naeruväärsete saatür, kuid üksikisikudraamana see püüab lahendada Ibseni loomingu haaravaimat probleemi: isiku enesetööstuse vabaduse ja mõtestatud eksistentsimise küsimust.

Süüameelselt tuleb tervitada „Peer Gynti“ võtmist „Vanemuise“ repertuaari, sest see tähendas suurimat kunstilist võitu nii teatrile kui ka publikule, kes süüni on täissaalide kaupa elanud kaasa Peer Gynti, ema Ase ja Solveigi armastusest ning inimlikkusest hellale traagikale. Lavastus K. Aluojaalt ja lavapilt omas suures raheldavuses A. Lepikult hea kindluse ja suurejoonelisusega läbi viidud. Etenduse pika kestvuse kokkutõmbamine esietendusele järelejäetud kärpimiste kaudu olcks võinud ära jääda, sest sellega rebiti mõistmist raskendavaid lünki esialgsesse kunstiküpsesse tervikusse.

Peer Gynti osas esinesid A. Randviir ja dublandina P. Varandi. Mida esimene hooosuselt jäi puudu esimestes pildides, seda hingestatumat ning haaravat mängu nägime viimastes. P. Varandi oli eriti hea algul ja stseenis Suure Kõveraaga. Tema inimlik ahastus ja sisevõlluse ilmetus oli otse võratu. Viimastel etendustel peale kärpimist näis tema mänguhoog lõdvenevat, eriti kaua võllis sissetuudmine vanasse Peeri. A. Randviiri Peer oli süski suurema ühtluse ning järjekindlusega ja andis hea terviku.

Väga head mängu näitas L. Laoniidu ema Ase, nii algul oma „pojakes“ manades ja samas kaitsles kui ka surmas suures seltsimehelikkuses oma pojaga, kes tema taevaväravast sisse luiskas ja hooples.

L. Tubin Solveigina oli hea nii mängult kui ka lavalt. A. Mälton sobis hullumaja ülemaks, kellena ta valdets tüülikult seda võigast pilti müüvide vahel.

V. Otsus Anitana ja M. Rothberg Dove-Vana tütreana andsid head tantsu ja esimene ka kujukat mängu, looduslapseelikult hinnates süraavaid ehteid enamaks hingest ja teda ihaldavast habemikust prohvetest.

Üldiselt võib jääda täiesti rahule kogu ansambliga, pisidefektid nagu karjusetüdrukute häälte kandvusetus ei häärinud selle suurlavastuse mitmekordsetki nautimist.

„Vanemuisele“ tuleb jagada läil tunnustust, sest uues hoones on ka uut loomingujõulist vaimu ja süin on antud viimasel hooajal mitmeid kunstiküpsi lavastusi.

Peer Gynt (P. Varandi) ja Ase (L. Laoniidu)

Peer Gynt (A. Randviir) ja Solveig (L. Tubin)

KROONIKA

ÕPILASRING

ÕPILASRINGI juhatuse tegevus on piirunud peamiselt osakondade üldjuhtimisega ja kogu tegevuskava korrastamisega. Juhatuse on pannud käesoleval õppeaastal erilist rõhku osakondade tegevuse intensiivsusele ning viljakusele. Paljud tervet õpilasperet haaravad üritused, millede algatus kuulus Õpilasringi juhatusele, on kantud Humanitaarosakonna protokollidesse. On täiendatud ka põhikirja, mis tuleb arutusele viimasel Asemikkude Kogu koosolekul, kuigi valitud komisjon pole siin kuigi palju ära teinud.

Eelmisel semestril toimunud deklamatsiooni- ja kõnekursusele järgnes käesoleval semestril võistlus mõlemal alal. Võistlus korraldati 11. aprillil kell 17.00 kooli ruumes. Žüriisse kuulusid hr-d K. Ader, Ed. Laugaste, J. Konks ja õpil. O. Lukk. Võistlejaid oli kummalgi alal viis. Kõne tuli ette kanda peast ja võis kesta kuni 15 minutit. Kõnelesid R. Varema „Kõneoskusest“, F. Rajalo, H. Luik ja K. Sirk esinesid Vabariigi aastapäeva kohaste kõnedega ja A. Valdes rääkis teemal „Sport tänapäeval“. Võistluse tase oli keskpärane, väljatõstmist värib ainult R. Varema kõne, mis oli nii sisuliselt kui ka esitamisviisilt korrektne ning hästi läbi mõeldud. Diktsioon oli selge, esitus asjalik, kõne kergesti arusaadav ja ehituselt lihtne. Teiste juures esines diktsioonipuudusi, ruttamist, ülepakkumist nii sõnas kui toonis ja ei suudetud kuulajatega kontakti luua. Žürii otsustas auhinna järgnevalt: I R. Varema, II F. Rajalo, III auhinna said K. Sirk ja A. Valdes.

Deklamatsiooni alal võistlejad pidid esitama vabalt ühe kodus ettevalmistatud ning läbitõttatud luuletuse vabal valikul. Lisaks anti Žürii poolt ettekandmiseks J. Sütiste „Rivilaul“. Võistlejad deklameerisid järgmisi luuletusi: E. Vaha G. Suitsu „Noored sepad“, R. Varema K. Merilaasi „Habras õhtu“, R. Künnapuu J. Sütiste „Vana türklane“, J. Ild E. Hiire „Töölaul“ ja J. Treufeldt K. E. Söödi „Saatusse vanne“.

Ka deklamatsiooni alal jäi võistluse tase keskpäraseks. Mainimist värib R. Varema esinemine, kelle „Habras õhtu“ oli haruldaselt hästi hingetatud ja läbi tuntud, ja R. Künnapuu „Vana türklane“ esitus, mida segas teataval määral liigne miimika ja kivilenud näitlev poos.

Žürii otsustas anda I auhinna R. Varemale ja II auhinna jätta välja andmata. Selleest anti kaks kolmandat auhinna, R. Künnapuule ja E. Vahale. J. Treufeldt sai ergutusauhinna.

Auhindadeks on 10—3 kr. väärtuses paremat ilukirjandust.

Sügisel saab meie kool 60-aastaseks ja samal ajal võib meie õpilaspere pühitseda oma Õpilasringi 20. aastapäeva.

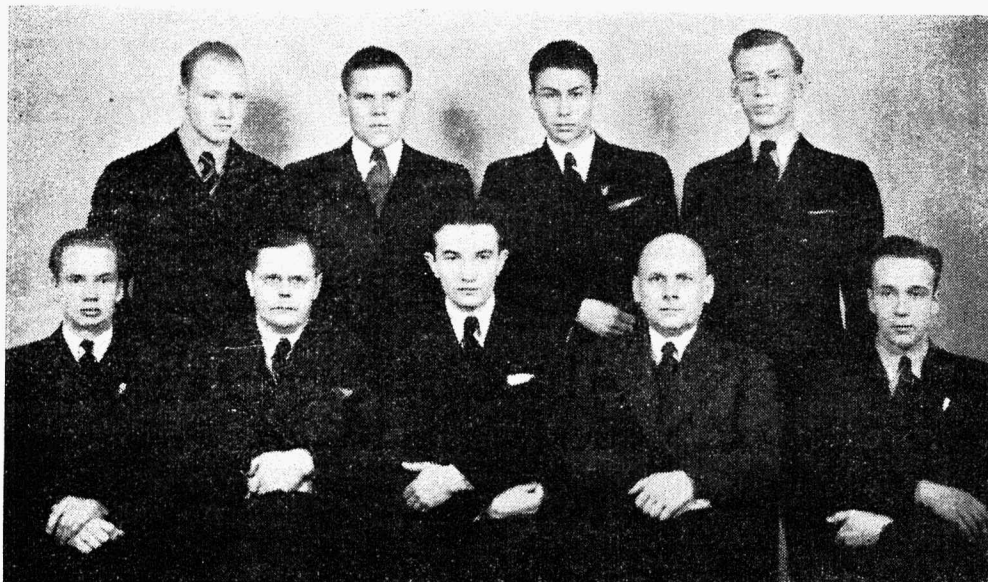
ÕPILASRINGI AJAKIRI „LILI“

ÕPILASRINGI üheks tähtsamaks ja suurejoonelisemaks ettevõtteks on olnud viimasel aastail oma ajakirja „lili“ välja andmine. „lil“ on olnud meie õpilaste omaloomingu avaldajaks ja meie isetegevuse peegliks, kus on püütud ülevaadet anda meie koolide õpilaste vaimseist taotlusist. Seejuures on hoidutud tühjast täitematerjalist kroonikast ja meie vaimuimemete juubelite kavakindlast fähistamisest, kuna seda on tehtud küllaldaselt koolis korraldatud aktustel. Õpilaste oma ajakirja veergudel peaksid esijoones leidma kajastamist nooruslik otsimisvaim ja noorte oma looming. Noorte eesõigus on riskeerida uute ideedega ja seda peaks silmas pidama ka ajakirjade juures, niipalju kui lubavad majanduslikud olud.

Käesoleva, arvult VII aastakäigu algul muudeti tegevtoimetaja ettepanekul „lili“ formaat ja võeti ette ka teisi vähema tähtsusega uuendusi, mis on

„Kauem raudu me kanda ei taha!“

Öpilasringi juhatus 1939/40. õppeaastal:

Juhatuse liige Rudolf Lepik, dir. V. Negro, Öpilasringi esimees Imant Rebane, öpilasringi vanem insp. K. Maasik, kirjatoimetaja Uno Veenre.

Abiesimees Ülo Kiho, laekur Endel Karing, juhatuse liikmed Lembit Tuul ja Vambola Kivi.

ilmselt kasuks tulnud „lili“ fasemele. Käesolev aastakäik sisaldab 3 numbrit, tiraažiga 550, 650 ja 750. Esimeste numbrite väljaandmise kulud olid keskmiselt 300 kr., viimasel numbril 440 kr. Toimetustöö hoolsa töö tõttu on „lil“ vajunud ainult vähesel määral Öpilasringi majanduslikku toetust. „lili“ poolt korraldatud omaloomingu võistlus kujunes nii osavõtjate arvult kui ka tulemustelt kaunis keskparaseks, mõnel alal siiski ka heaks. Toimetuse sooviks jääb, et tulevikus uued toimetuse liikmed ja kogu öpilaspere püüaks kaasa aidata „lili“ sisustamisel ja majandamisel. Oma ajakiri peaks olema kõigi meie öpilaste südameasjaks, mille juures arvestatakse ainult üldsuse huvisid ning kooli head nime, unustades kõik isiklikkused.

HUMANITAAROSAKOND

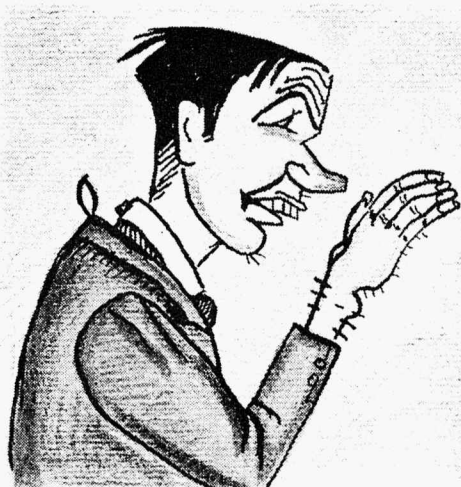
NAGU KOOLITÖÖLE, nii on ka Humanitaarosakonna tegevusele pidurdavalt mõjunud külmad ilmad semestri alguses, mille tõttu mitmed üritused tulid korduvalt edasi lükata ja mõned tähtpäevade pühitsemised hoopis ära jätta. Kuid sellest hoolimata on peetud mitmeid õhtupoolseid referaatkoosolekuid ja hommikuste kogunemiste ajal aktusi.

26. veebruaril korraldati koos TIIG-i Humanitaaringiga referaatkoosolek. Refereeris TIIG-i öpilane I. Rebane teemal „Haritud inimene ja kehaline töö“. Koosolekust võttis osa rohkesti öpilasi mõlemast koolist, kes suure huviga referaati jälgisid ja vaidlusest elavalt osa võtsid. Süvise tööteenistuse suhtes, mis mõnedes riikides on läbi viidud, asuti vabatahtlikkust pooldavale seisukohale, mõistes hukka töö kui sunduse. 7. märtsil korraldati koos ENKS Tütarl. Eragümni Öpilasringi Kirjandusosakonnaga referaatõhtu

teemal „Eesti hilisromantiline epigooniline luule“. Huvitav referaat oli Ain Ainsaarelt ja selle kandis ette R. Varema. Napivõitu kuulajaskonnast hoolimata kujunes läbirääkimiste osa pinevaks ja huvitavaks. 5. märtsil peeti viimase tunni ajal mälestusaktus A. H. Tammsaare surma puhul. Aktusel andis Tammsaare elust ülevaate R. Varema ja tema loomingust kõneles I. Rebane. Kaike Tammsaare suurromaanist „Tõde ja õigus“ (Andrese surm) luges R. Künnapuu. Aktust kaunistasid klaveriettekanded Hum.-osakonna liikmetelt. 7. märtsil kell 12.00 korraldati aktus Jaan Poska 20. surma-aastapäeva mälestuseks, kus andis sisuka ülevaate J. Poska elust ja tegevusest J. Treufeldt. Mai algul toimub kirjanduslik referaatõhtu koos TIIG-i Humanitaaringiga, kus TIIG-i öpil. E. Lall esineb referaadiga A. H. Tammsaare romaani „Põrgupõhja uus Vanapagan“ üle, TIIG-i öpil. E. Kärner teeb ettekande S. Salmise romaanist „Katriina“ ja TIIG-i öpil. R. Aul A. Strindbergi romaanist „Teenijatüdruk poeg“.

KUNSTIOSAKOND

KUNSTIOSAKOND on korraldanud teisel semestril 18 töökoosolekut, kus on töötatud pliiatsi, sule, sõe ja akvarellidega ning trükitud linoollõikeid. Käsitlud on peamiselt näitüürmorte, maastikke, kuid ka elavaid modelle. Rohkearvulise osavõtjaskonna tähelepanu köitis A. Suik'i ettekanne teemil „Maroko ja Võõrasleegion“, kus demonstreeriti valguspilte ja loeti ette katkeid referendi tõdest. Koosolek oli korraldatud koos Tartu Õpetajate Seminari Kunstiringiga. Ajapuudusel pidi kahjuks ära jääma kunstnik hr. E. Pehap'i graafiliste tehnikate kursus, mis oli ette nähtud 10 tunnilisena.

Mees, kes võistleb ajudega — kooli eksmalemeister Boris Lindpere

LASKUROSAKOND

VALITSEVA pakase tõttu Laskurosakond ei saanud korrapäraselt kolmandal veerandil jätkata treeninglaskmisi kooli lasketiirus. Käesoleval veerandil algas töö uue hooga osakonna juhataja Kalle Riikoja innukal algatusel. Kõigepealt korraldati kooli sisemised laskevõistlused, mis olid ühtlasi katsevõistluseks kooli treeningmeeskonna koostamiseks.

Võistlus toimus gümnaasiumidele ja keskkoolidele eraldi.

Tagajärjed, mis olid üldiselt head, esimestel isegi väga head, kujunesid järgnevaiks:

Gümnaasiumi klassis:

1. III gümn. meeskond koosseisus: R. Varema, K. Kurvits ja O. Sibul, klassi keskmine 123,00
3. I g. keskmisega 109,33 silma.

Individuaalselt:

1. V. Linsi (II t-m) 132 silma,
2. R. Varema (III g.) 127 "
3. K. Kurvits (III g.) 121 "

Keskkoolide klassis:

1. III t-kk. koosseisus: O. Valgerist, A. Ahun ja J. Teearu. Klassi keskmine 126,67 silma,
2. V prog. keskmisega 121,67 silma,
3. III r-a keskmisega 113,00 silma.

Individuaalselt:

1. O. Valgerist (III t-kk.) võistluste parima tagajärgena 135 silma,
2. K. Adamson (V prog.) tagaj. 131 silma,
3. A. Ahun (III t-kk.) tagaj. 125 silma.

1. mail toimus meie laskerajal võistlus Tallinna II Gümnaasiumi 10-liikmelise meeskonnaga. Võistluse võitis meie meeskond (A. Aavistu, A. Ahun, B. Kont, V. Linsi, V. Peensalu, K. Riikoja, O. Sibul, J. Teder, O. Valgerist, R. Varema) 2619,22 silmaga tallinlaste 2552,39 silma ees. Meie meeskonna keskmine on 262 silma võimalikust 300-st.

Individuaalselt: I B. Kont (279), II tallinlane K. Kraus (272), III K. Riikoja (270).

TEHNIKAOSAKOND

KÄESOLEVA õppeaasta II semestril Tehnikaosakond mingisugust tegevust ei osutanud. Põhjuseks on peamiselt see, et Tehnikumi ja Tehnikakeskkooli õpilaste enamik töötab õhtu- poolikul, nii et isetegevuse võimaluste kasutamine on raske.

SPORDIOSAKOND

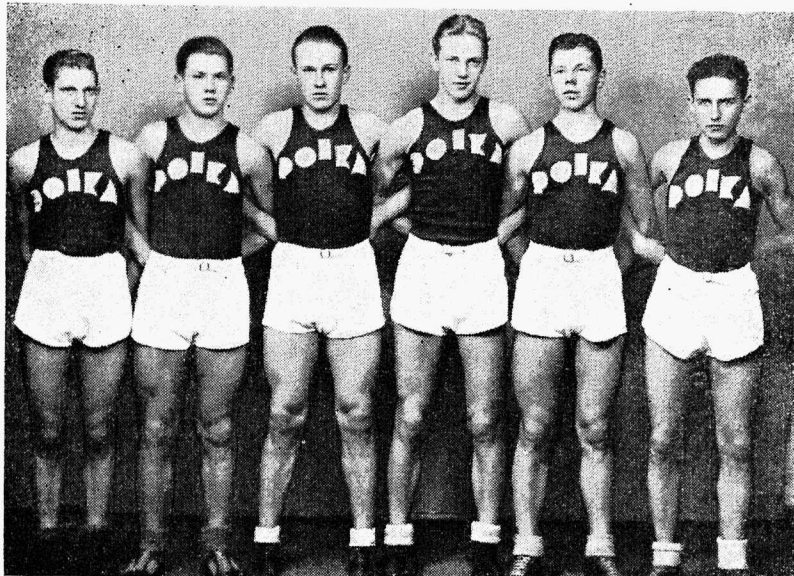
KUNA Spordiosakonna tegevus koosneb mitmest erineva iseloomuga spordialast, siis töötab osakond üksikute sektiioonide kaupa. Spordiosakonna üldjuhiks on Ülo Tuula s. Kergejõustiku-sektiiooni juhataks käesoleval õppeaastal A. Till. Tegevust alustati kooli meistri- võistlustega. Kavva võeti kokku 19 ala. Õpetajate lahkkel kaasabil kujunes võistluste korraldus üsna ladusaks ja alade läbiviimine kiireks. Osavõtjaid oli 150, kes pinevas konkurentsis püstitasid 9 uut kooli rekordeid.

Sügisel jäi korraldamata TKSE-e kergejõustikuvõistlus ja kuna oli arvata, et see peetakse kevadel, siis asuti võistluste ettevalmistamisele. Selleks korraldati kergejõustiklastele talivõimlemise tunnid, millest aktiivselt osa võttis 15—20 õpilast. Kuna nüüd on selgunud, et need võistlused peetakse 1. ja 2. juunil, siis loodab Spordiosakonna juhatus, et meie kooli rohkearvuline sportlaskond sellest suurearvuliselt osa võtab, sest me peame näitama, et meie kergejõustiklased on niisama head kui käsipallurid.

Keskkoolide meistermeeskond võrkpallis: M. Arike, A. Kiis, L. Mõtsar, T. Viichmann, V. Arak, E. Leinfeld, K. Zivnask.

**Gümnaasiumide
meistermeeskond
korvpallis:**

*I. Amon, E. Nirk,
V. Linsi, I. Kullam,
V. Grünvald,
A. Avistu.*

Uue üritusena korraldati tänavu riistvõimlemise kursused, millest osavõtt kujunes üsna elavaks: tunnis oli alati 8—15 õpilast.

Kuna kergejõustiku tuleproov — TKSE-e võistlus — on veel ees, siis ei saa selle sektsiooni tegevuse kohta veel lõppotsust anda, kuid loodame, et tegevuse lõpp kujuneb niisama edukaks kui alguski.

Käsi-palli-sektsioon on käesoleval hooajal kujunenud Spordiosakonna edukaimaks allorganiks.

Vaatamata sellele, et korvpalli klassidevahelised võistlused jäävad tänavu aja puudusel pidamata ja et võrkpalliturniiri lõpetamine veel ees seisab, esineti TKSE-e võistlustel vägagi edukalt.

Spordiosakonna esindusmeeskonnad saavutasid TKSE-e käsi-palli turniiridel 50% esikohtades, mis on küllalt märkimisväärne.

Gümnaasiumide klassis tuli esindusmeeskond meistriks korvpallis, võites kõiki oma vastaseid ülekaalukalt. Peale turniiri lõpetamist võideti tubli edumaaga veel TKSE-e koondustki! Meistermeeskond mängis koosseisus: A. Avistu, I. Amon, I. Kullam, V. Linsi, E. Nirk ja V. Grünvald.

Samas klassis saavutas esindusmeeskond teise koha võrkpallis, kaotades finaalis HTG-i meeskonnale kõige napimalt. Gümnaasiumide klassi võrkpalli finaali kujuneski kogu käsi-palli hooaja haaravaimaks ja kaasakiskuvaimaks mänguks. Võrkpallimeeskonnas mängisid: V. Linsi, A. Avistu, I. Kullam, A. Arike, J. Rekand, J. Laurits, E. Nirk ja A. Schmalz.

Keskkoollide klassis saavutas spordiosakonna esindusmeeskond meistritiitli võrkpallis võiduga Tartu Tööstuskeskkooli üle. Ka see meeskond esines tublilt, saades ainult ühe kaotuse poolfinaalis Tööstuskeskkoolilt. Meistermeeskonna koosseis: T. Vichmann, E. Leinfeldt, A. Kiis, L. Mötsar, V. Arak, M. Arike ja Zirnask.

Korvpallis tuli sama meeskond kolmandale kohale, kuna meistritiitli omandas Tartu Tööstuskeskkooli meeskond.

Peale võistluste on käsi-palli-sektsiooni liikmed osa võtnud ka TKSE-e poolt korraldatud käsi-pallikohtunike kursusest. Meie kooli 23 osavõtjast käis eksamil 6 õpilast, kelledest sooritasid eksami 5, kuna üks osutus puudulikuks võrkpallis-osas. Eksami sooritajad said punkte järgmiselt (järjekorras: korvpall + võrkpall = kokku):

1. H. Villemson	IV. prog.	98 + 86 = 184
2. A. Arike	I. gümn.	86 + 97 = 183
3. J. Mets	II. gümn.	82 + 80 = 162
4. L. Mötsar	IV. prog.	90 + 81 = 171
5. V. Rämmal	II. gümn.	89 + 89 = 178

Väljaspool TKSE-st on käsi-pallikohtuniku eksami sooritanud veel A. Avistu.

Et meie käsi-pallimeeskonnad on tänavu nii edukalt esinenud, siis selle eest ei tule tänu avaldada mitte üksnes meeskonna innule ja võidutahtele, käsi-pallisektsiooni juhataja A. Avistu aktiivsele treeningu-korraldamisele, vaid esijoones just treeneri hr. E. Haameri asjatundlikule juhatausele ning energilisele ja püsivale meeskonna õpetamisele.

Talispordisektsiooni juhataja H. Arensi korraldusel toimusid kooli juhatause poolt võimaldatud talipäeval suusatamise võistlused 3,5 km distantsil, mis vähese osavõtjate arvu juures andis üsna keskpäraseid tulemusi.

Peale Elva talipäeva käis 22 õpilast Otepääl suusapäevadel koos õpetajate hr. E. Haameri ja hr. J. Nõmmikuga. Otepääl ja ümbruskonnas viibitud 3 päeva jooksul tutvuti mäe- ja lausmaa- suusatamisega.

Liikmete arvult oli Spordiosakond üsna suur — registreeritud liikmeid oli 120. Osakonna tegevusega võib täiesti rahule jääda. On jäänud küll nii mõnigi üritus läbi viimata, kuid selle eest on olnud paar üritust väljaspool tegevuskava. Samuti on tänavu saavutatud edu nii mõnelgi sellisel alal, milles eriti viimaseil aastail langus ilmes ja kaotusi saime.

TOIMETUS ÕIENDAB

Eelmises „lilli“ numbris Erich Ranniku nime all ilmunud töö „Tuhamael“ on plagiaat Väike-Maarja gümnaasiumi Õpilasingi ajakirjast.

Vasakult: Kaljo Kurvits seisab Maleosakonna „kuninga“ kõrges ametis. — Ülo Tuulas kinnitab: „Koolinoorsoo sport seisab tervetel ja tugevatel jalgadel!“ — „Kahuriga tabaks vist kõige paremini märklauda,“ arvab Kalle Riikoja.

MALEOSAKOND

TÄNAVUNE Maleosakonna tegevus on olnud küllaltki intensiivne, kuigi tegevus algas hiljem favalisest. On võrsunud häid maletajaid, nii et kooli üldine tase on tunduvalt tõusnud.

Tänavuseks kooli välkmeistriks tuli 12-aastane J. Randviir 19,5 punktiga 20-st võimalikust. II H. Kaiv — 16 p., III V. Jõgever — 14 p.

Klassidevahelistel võistlustel tuli võitjaks V prog. klass 16,5 punktiga järgmises koosseisus: H. Kaiv, L. Lätti, K. Luik, N. Rasumov ja A. Allik. Teiseks jäi III prog. ja kolmandaks gümnaasiumi I kl. meeskond.

Tuleb mainida veel kooli meeskonna esinemist teiste Tartu koolide vastu. Peeti neli võistlust. Kaotasime HTG-i meeskonnale 6:2, Kolledži meeskonnale 4,5:3,5, mängisime Õp. Seminariga viiki 4:4 ja võitsime Kommertskooli meeskonda 6,5:1,5. Seega sai TIG-i meeskond 32-st võimalikust punktist 16 punkti, mis on 50%. Meeskonna liikmetest parimini esines 3-dal laual mängiv N. Rasumov, kelle võiduprotsent on 75. II K. Rägo 5. laual 66,6%, III J. Randviir 4. laual 62,5%. Meeskonnas mängisid laudade järjekorras: B. Lindpere (I g. kl.), V. Hilgar (I r-a kl.), N. Rasumov (V prog.), J. Randviir (I prog.), K. Rägo (II g. kl.), V. Jõgever (IV prog.), K. Raudsepp (I g. kl.), H. Kaiv (V prog.).

Äsja lõppes turniir kooli meistri nimele. Esikoha jagasid J. Randviir (I prog.) ja V. Hilgar (I r-a), kummalgi 8,5 punkti 10-st võimalikust. III oli K. Rägo 6 punktiga, IV K. Luik 5 punktiga.

LOODUSTEADUSTE OSAKOND

ÕPPEVAL poolaastal jäi Loodusteaduste Osakonna tegevus mitmete takistuste („külmapähide“ jne.) tõttu intensiivsusest keskpäraseks. 1. veebruaril korraldati referaatõhtu, kus refereeris õp. hr. A. Reeben teemal „Mõnda Soomest“. Referaati selgitasid valguspildid Soome maast ja rahvast. Alates 7. aprillist on igal pühapäeval korraldatud lindude vaatlusi ja õppekäike kevadise loodusega tutvumiseks, mis jätkuvad õppetöö lõpuni. 29. aprillil refereeris A. Valdes „Matkamisest ja matkavarustusest“.

USULIS-EETILINE OSAKOND

ÕPILASRINGI Usulis-eetilise Osakonna tegevus on käesoleval õppeaastal jäänud kaudis napiks õpilaste vähese huvi tõttu usuliste küsimuste vastu. Teisel semestril on korraldatud vaidlusõhtu teemal „Missugusena kujutleme Jumalal“ ja A. Partsi referaat „Palvest“.

Toimetus: Peatoimetaja õp. pr. H. Ottas, vastutav toimetaja õp. hr. J. Konks, tegevtoimetaja I. Rebane, toimetuse liikmed: M. Port, H. Eerme, A. Kasper, Ü. Kiho, E. Lall, R. Aul, Th. Põdersoo, H. Reigo, H. Meema. Talitusjuht õp. hr. A. Kasvand.

Väljaandja: Tartu I Gümnaasiumi Õpilasring. Ajakiri ilmub kolm korda õppeaastas. Toimetuse ja talituse aadress: „lii“, Riia 111, Tartu.

A.-S. KAUBA PANK

TARTUS. SUURTURG 12
OMAS MAJAS

JUHATUSE TELEF. 22-08
KÖDUKESKJAAM. TELEF. 41-40

*Oma kapitale üle Kr. 550.000.—
Toimetab kõiki pangaoperatsioone*

Kindlustuse Aktsiaselts EESTI LLOID'i Tartu peaesindus

Paul Lall - Tartu

VÖIDU TÄN. NR. 13, TELEF. 24-79.

Elektrotehnika kaubad ja seaded

Suurim valik moodsaid ja maitsekaid
elektrilae- ja laualampe
ja igasuguseid elektrivalgustuse klaase

Suurim ja vanim

Fotostuudio

J. A. Lomp

omanik L. Uemaa
Tartus, Ülikooli 3
tel. 22-53

Valmistab

kõiki fototüüpe

Lp. fotoarmastajad!

Algaval pildistamishooajal
laske kõik oma ülesvõtted
ilmutada, kopee-
rida, suurendada

ARNOLD LILL'e

fotolaboratooriumis

Riia 42 Tartus

Täiuslik labor. sisseseade!
Parim ja kiireim töö!

Meeldivaid fotosid

valmistab

meisterfotograaf

Heino Ehapalu

Tartus, Gustav-Adolfi 8.

Ule
40 aasta

*koolinoorte
teenistuses!*

Soodne ja täiuslik ostukoht

Postimehe

raamatukauplus

Tartus, Suurturg 16

Tel. 22-50

ED. MEKSI

Karusnaha- ja mütsiäri

Soovitab
suures valikus mitmesuguseid

**vormimütse
kaabusid
karusnahku**

Tartus, Kauba tän. 7

Abituriendid!

*Moodsalt ja
maitsekalt
pildistab*

Lui Kriisa

Tartu, Kalevi 3

Tel. 29-90

Tata-ateljee
Riedel

Tartus, Ülikaali 36

Õpilased!

Kõige soodsamini
ostate **õpperaama-
tuid ja kirjutus-
tarbeid**

F. Vanatalu ärist

Tartus, Võidu 11. Tel. 23-97.

Suurim rohu-, värvi-, kos-
meetika- ja kummikaupade
ladu

**K.
M. JOH. PEEP**

VÕIDU 10. TEL. 31-86

Müük suurel ja väikesel arvul

Lilleäri

E. Järv

Tartus, Suurturg 3

Alati saadaval värseid lilli

Pärjad

Ilupuud

Oivaliselt maitsevad

A/S. A. LE GOQ'I

sidrunihappejoogid: **Jürijook, Sooda**

tervisvesi: **Kreuzina**

mahlajoogid loomulikkudest mahladest.

A. Le Coq A/S.

Kooliõpilased!

IGASUGUSEID *VORMIRIIDEID*, ÕPILASTELE
PALITU- JA ÜLIKONNARIIDEID SOODUSTA-
TUD HINDADEGA.

SUUR VALMIS-ÜLIRÕIVASTE OSAKOND.
TELLIMISTE VASTUVÕTMINE.
MANTLID, PALITUD, ÜLIKONNAD, JOPID.

Firma M. Jänes

TARTU, KAUBAHOOV 8-9-10-11-12. TEL. 25-91

Tulevane

*Akadeemiline pere
tarvital*
A. FREDERHJINGI

SEEPE

Valmistame

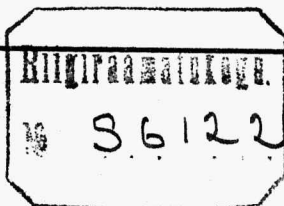
IGASUGUSEID TRÜKITOID MAITSEKALT

OSAÜHING

K. Mattieseni trükikoda

TARTU, VALLIKRAAVI 4 / TELEFONID 24-80 JA 24-97 / POSTK. 46

Soovitame

kevadhooaja uudiseid

- J. Jans: **Mälestusi ja vaatlusi. I.** Hind broš. kr. 4,75
 H. Kruus: **Eesti Aleksandrikool** „ 5. 5
 E. Laaman: **Konstantin Päts poliitika ja riigimees** „ 6.50
 O. Luts: **Iiling. Romaan. Kogutud teosed** „ 4.50
 J. Nyiro: **Mägede mees.** Ungari keelest tõlkinud F. Oinas „ 3.75
 E. Sell: **Eesti-saksa sõnaraamat.** Redigeerinud dr. phil. P. Ariste ja mag. E. Nurm. Kolmas täiendatud ja parandatud trükk „ 7.50
 Marie Under: **Kogutud teosed I.** Esimesse köitesse on koontatud „Eelõitseng“, „Sonetid“, „Sinine puri“ ja „Rööm ühest ilusast päevast“ „ 4.50
Eesti Rahvaleksikon I. köide (6 esimest vihku) „ 11.—
 Teos ilmub üldse 12 vihkus — vihk vähemalt 100 lhk., kokku üle 1200 lhk. umb. 3000 artikliga.
Terve teose ettetellimise hind: Vihkude kaupa makstes **kr. 18.**— (iga ilmunud vihu eest kr. 1.50. Kohe maksetavas rahas ainult **kr. 15.**—
 Teose hinna tasujale posti j/a. nr. 2232 või saatjale lähetaame raamatu kätte postikuludeta.
 O.Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“, Tartus, Kastani 38
 Tel. 22-66, 34-29. Posti j/a. nr. 2232.

Pagari- ja kondiitriäri

Ev. Harak

Tartus, Tähe 37, tel. 31-24

soovitab parimaid pagari- ja kondiitrisaadusi mõõduka hinnaga. Koolidele ja organisatsioonidele % %

HANS RAAG

RÜÜTLI 18

soovitab suures valikus häid kirjutus-, joonestus- ja maalimistarbeid

mõõduka hinnaga

Kõik õpilased ja lastevanemad teavad, et

soodsaim astukaht koolitarvete alal on

K. JAİK

TARTUS, SUURTURG 11

Pildiraami-tööstus

Karl Lukk

Tartus, Võidu tän. nr. 12

Kullatud, poleeritud ja vakseeritud pildiraami- ja tapeediliistud, ovaal- ja motiivraamid. Suur väljavalik raamitud ja raamimata kinopilte.

Söögisaal

»Koit«

Tartus, Suurturg 2

Telefon 28-51

Hind 45 senti

5 6122

Tartu Linnapank

Tartus, Raekojas

Telefonid 22-32 ja 31-32

Võtab raha hoiule jooksvale arvele, kindla tähtaja peale ja kuude viisi. Annab laenusid. Ostab ja müüb väärtpabereid. Müüb R. Klassiloterii pileteid.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades ja rahvarikkamates kohtades maal.

Saadaval hoiukarbid.

TARTU, ALEKSANDRI 1 **AKIRA** TELEFON 22-70

Suurim tööstus- ja kaubanduslik ettevõte

Tööstusosakond:

keskküte, vesivarustus ja kanalisatsioon majadele, saunadele, supelasutustele, meiereidele jne. Kaevude puurimine masina jõul.

Alatine suur ladu igasugu

põllutöömashinate osadest Deering, Herkules, Massey, Harrys, W. Wood, Eckert, Plano, Beermann, Milwaukee, Osborne McCormick, Delma.

Suurim ladu küttekehasid, vanne, klosette, köögikausse, torusid ja nende ühendusosi, ventiile, kraane, pumпасid jne. jne.

Ühistegelik Kindlustusselts

„EESTI“

ASUTATUD 1907. AASTAL

KODUMAA SUURIM ÜHISTEGELIK
KINDLUSTUSETTEVÕTE
TASUTUD KAHJUSID ÜLE Kr. 4.000.000

VALITSUS: TARTUS, SUURTURG 10